HURHARANG

Eléggé lassan jutott el hozzánk az elektronikus rock. A nyugatnémet *Tangerine Dream* együttes már a hetvenes évek elején kikísérletezte ezt a „tömény" szintetizátor-zenét, s hatalmas sikert is aratott vele. Érdekes ez a muzsika, nem dallamokra, hanem hanghatásokra épül, kevesebb gondolkodást, összpontosítást kíván hallgatójától.

Két magyar lemez, *Presser Gábor Elektromantik* és *Benkő László Lexikon* című felvétele jelenti az irányzat meghonosodását hazánkban. Presser balettzenének szánta lemezét. Az újabb nyugati kísérleteket továbbfejlesztve, nem hanghatásokra, hanem dallamokra építette lemezét. Érdekes, alig tapasztalható többlet a lemezen a bonyolult ritmus, az elsöprő dinamika.

Benkő László hasonló úton jár, mint Presser, bár ő mind a ritmus, mind pedig a dallam tekintetében mértéktartóbb. A Lexikon felvételei hanghatásban gazdagabbak, de nem rendelkeznek azzal a meg-megtorpanó, majd újra nekilendülő dinamikával vagy finom, lírai dallamokkal, amelyekkel az Elektromantik.

A műfaj hátránya legalább tíz év, hogy mégis két jól sikerült lemezt vehetünk kezünkbe, az Benkő és Presser műfajok iránti nyitottságának, a két zenész kísérletező kedvének, tehetségének köszönhető.

A HOFFNUNG-ZENEKAR

Milyen hangszerek szerepelnek egy szimfonikus nagyzenekarban? Sorra vesszük őket, de nem akárhogyan: Gerald Hoffnung, angol karikaturista értő és jellemző megörökítésében. Aki szeretne néhány hónap múlva egy teljes zenekart a falára ragasztani, most kezdje el a hangszeres rajzokat kivágni, félretenni!

Jó szórakozást!

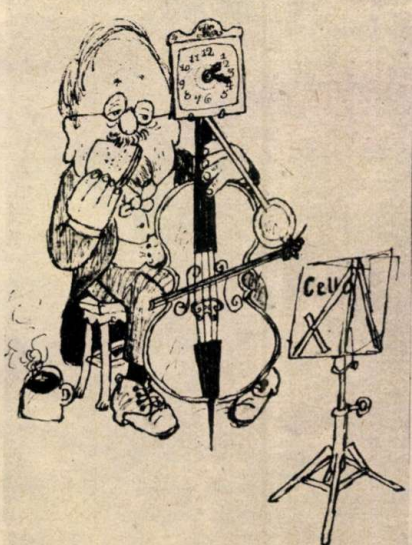

ANDERSENGRÁD

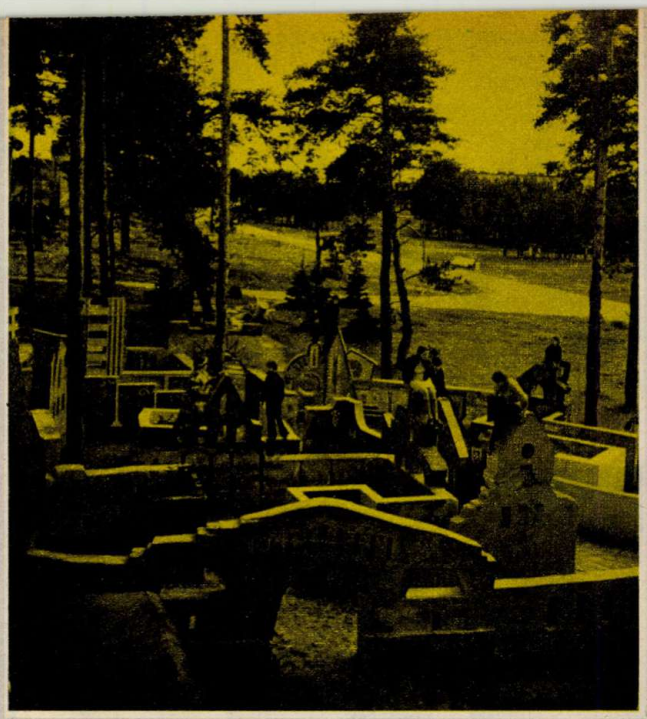

A cím alapján magad is kitalálhatod: miről van szó. Andersen meseíró, grád – oroszul – várost jelent. Mesélő vagy mesevárosnak is fordíthatjuk tehát a címet. És valóban az is.

Hans Christian Andersen, világhírű, dán meseköltő és író nevét vette föl a Leningrád mellett nemrégiben épült játék-, mese-, gyerekváros. Épületei a középkort idézik, a város kapuinál korhű bástyák állnak, valódi toronyóra mutatja az időt, csak a házak, az épületek méretei aprók. A vár, a bástyák fenyőfa nagyságúak, de a belsejükben csigalépcsők vannak.

A főtéren lovagi tornabemutatókat, bábelőadásokat tartanak. A vár büféjében üdítőt, harapnivalót vásárolhatnak az éhesek, szomjasak. A falakon kívüli KRESZ-pályán pedálos autókkal, játékos formában próbálhatják ki a gyerekek, hogy mennyire ismerik a közlekedés szabályait.

KROKODILCSÍPÉSEK

SAKK SZIMFÓNIA

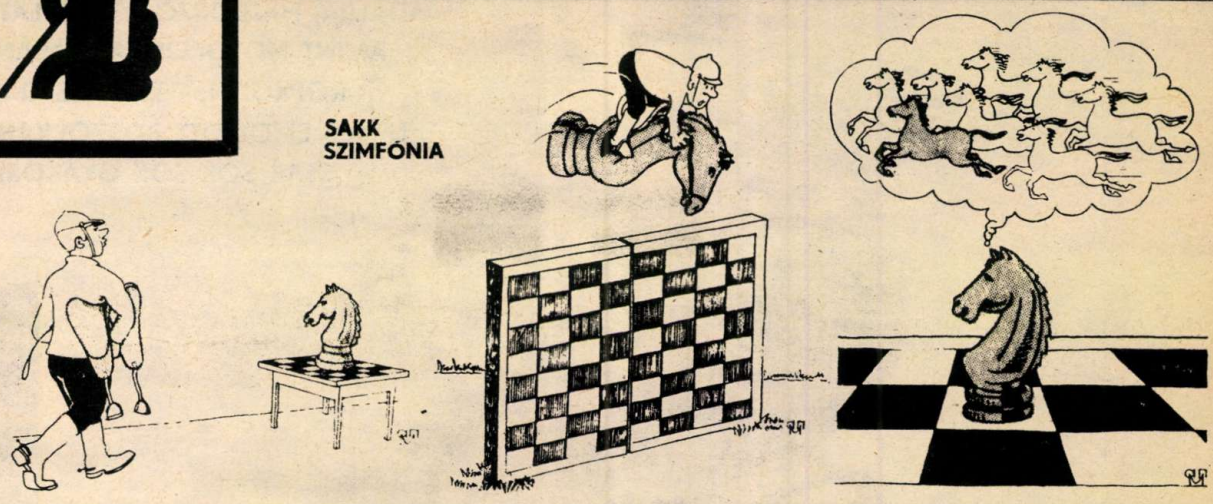

No, nem egy újabb, csípni is tudó krokodilféle állatot fedeztünk fel. Csupán fellapoztuk a Krokodil című szovjet szatirikus hetilap (a Ludas Matyi testvére) néhány számát, amelyben vaskosabb és enyhébb „csípésekkel" is találkoztunk. Ez a csipkelődő válogatás is jelzi talán, hogy a humor, a karikatúra nem ismer országhatárokat, „fegyvere" mindenütt a szellemes gondolat, mozgatórugója pedig a rendkívüli, már-már ösztönszerű képesség, amely a humoristát, karikaturistát szinte csalhatatlanul a fonákságok nyomára vezeti.

A TELL VILMOS ELŐADÁSÁN

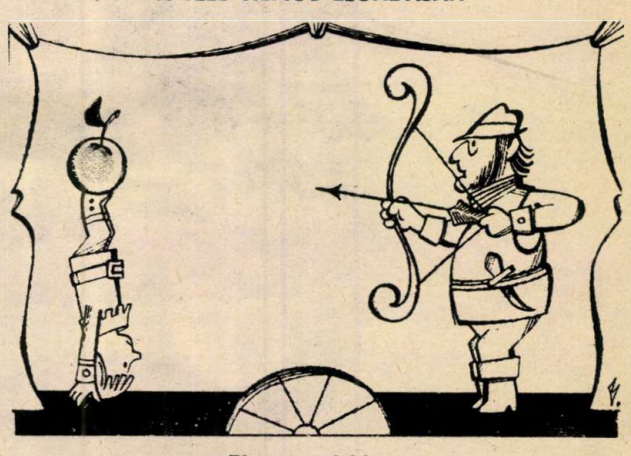

– Biztos, ami biztos.

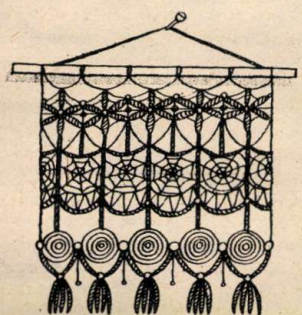

– Kislányom, ma már a makramé a divat...

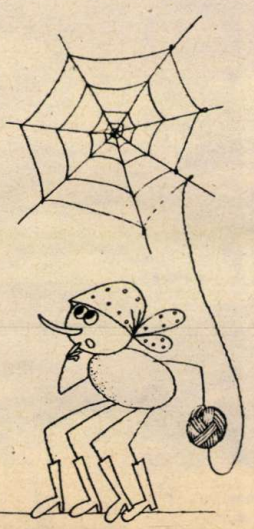

(– – –)

MIRE KÉPES AZ EMBER ÉS A GÉP. A KASZKADŐRÖK SZELÍDÍTETT „LÓERŐIKKEL" A FIZIKA TÖRVÉNYEIT HÍVJÁK FÉLELMET NEM ISMERŐ VIADALRA. HÁTBORZONGATÓ LÁTVÁNY, AMINT MOTORON, AUTÓBAN ÜLVE RÖPKÖDNEK EZEK AZ EMBEREK. NINCS EMÖGÖTT BOSZORKÁNYSÁG, CSAK SOK-SOK GYAKORLÁS . . .

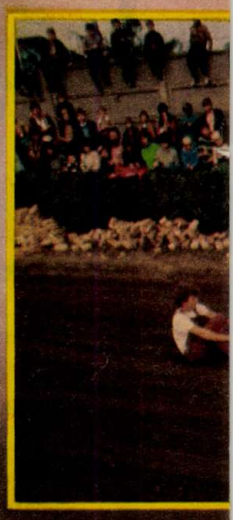

Elszabadult „ti

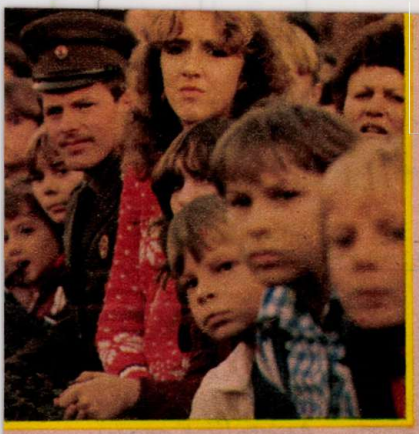

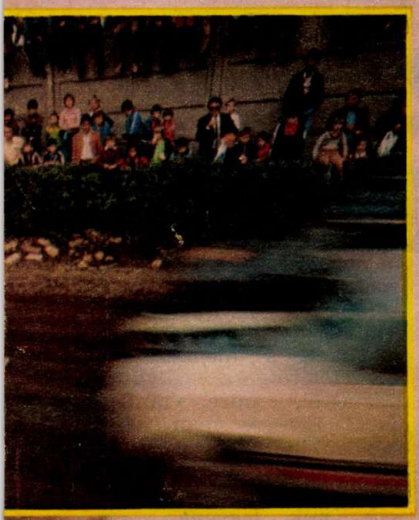

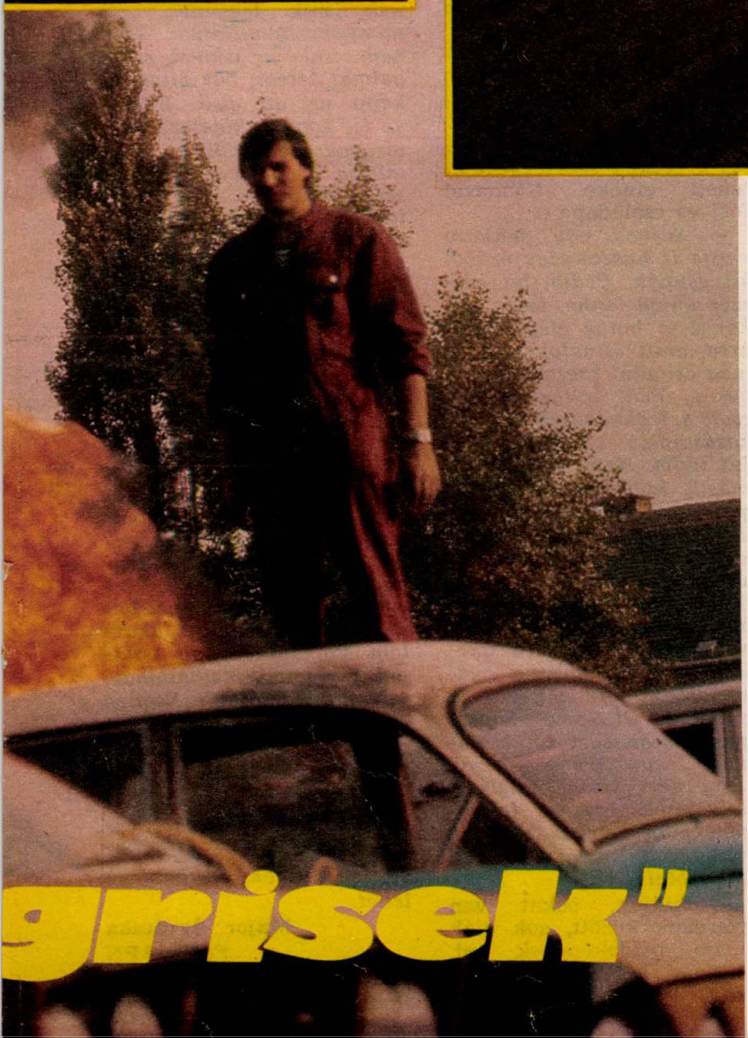

grisek"

– Csak tessék, tessék! Itt látható a Magyar Cirkusz és Varieté utazó egysége, a Tigris autórodeó-show!

A kikiáltó – ha lett volna ezen az esőre hajló délutánon Budapesten, a Taurus-pályán, valószínűleg így csalogatja a nagyérdeműt. Ám csalogatásra alig volt szükség, mert a kaszkadőrcsoport híre már megtette hatását: az „aréna" megtelt ifjabbakkal és idősebbekkel.

A csillogó-villogó, matricákkal ékesített (helyenként kissé ütött-kopott) gépparipák csendben ropogtatták a benzinabrakot mindaddig, amíg el nem dördült a képzeletbeli rajtpisztoly. Akkor aztán nekidurálták magukat, ágaskodott bennük a lóerő, s uccu neki... Az üldözéses versenyen előbb kettő, majd négy autó kergette egymást. Akár a filmekben! Mit számított egy kis koccanás, lökdösődés – a gépcsodáknak mindez meg sem kottyant. Majd következett minden crossmotoros legnagyobb erőpróbája, az autóátugrás. A legügyesebb gépesített cowboy tizenkét autót ugratott át egyszerre anélkül, hogy a haja szála és a motor sárvédője (kipufogócsöve, ülése, lábtartója, stb. stb.) meggörbült volna. No, és amikor a másik a felgyújtott, rémisztő lángokkal égő autón repült keresztül?

Az egész alig tartott tovább, mint egy szemvillanás. Ami kész szerencse, tigrisekről (pardon: A TIGRIS-ekről) lévén szó. Bár azt hiszem, a csíkosabb fajtájúak kevésbé hátborzongatóak, mint a benzinfalók – így, látszólag elszabadulva, amikor csak a lélekjelenlét és az ügyesség tartja vissza őket...

D. P.
FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

С приветом
молодым читателям
газеты „Пайтаан"!

Szívélyesen üdvözlöm
a PAJTÁS ifjú olvasóit

Anatolij Karpov

A VÉGTELEN VÁLTOZATOK VILÁGBAJNOKA

Egy egész világ vallja kedves ismerősének.

Úgy lehet, szerénysége miatt; meglehet azért, mert humora is van, de legfőbb ok: nagyon tud sakkozni. A világ valaha élt legnagyobb sakkozója. Négy és fél éves volt, amikor sakkozni kezdett, kilencévesen lett első osztályú sportoló, tizenkilenc éves korában nemzetközi nagymester, huszonhárom évesen világbajnokságot nyert.

Most 31 éves.

Úgy hívják: *Anatolij Karpov.*

— Mondja, kedves Tolja, jogos az aggódás a sakk jövője miatt? Újabban mind több féltő hangot hallani szerte a világon...

— Nem tudom megítélni, más sportágak esetében helytálló-e az aggódás, a sakk jövőjét illetően nem kell, hogy fájjon a fejünk! Igaz, a világ egyéb „játékai" időről időre elvonják az emberek figyelmét a fekete-fehér kockákról. Érezhető is az érdeklődésnek ez a hullámzása, de ne feledjük: a sakk az egyik legősibb játék. S én azt vallom, múltjánál csak egy az igéretesebb — a jövője.

— Ami a technikáé is. Legyőzik-e vajon a sakkozó gépek a sakkozó embert?

— A válasz — saját emlékem. Kezdő sakkozóként Botvinnik iskolájában tanultam, s már akkoriban sok szó esett a komputerekről. Maga a mester hangoztatta: nem kell négy-öt év, s a gépek úgy játszanak majd, mint a legnagyobb bajnokok. És ennek már tizenkilenc éve... Igaz, mint hallom, a szakemberek ma is négy-öt évről beszélnek. Egyébként nem féltem a géptől a sakkot: hiszek abban, hogy az ember nem ellenfelévé — segítőtársává alakítja a technikát.

— És a bűvös kocka? *Rubik Ernő* játéka meghódította a világot. Versenyképes-e a Rubik-kocka a sakkal?

— A bűvös kocka kitűnő játék, nem véletlenül lett hihetetlen gyorsan népszerű az egész világon, így nálunk, a szovjet gyerekek körében is. A sakkal azonban, minden ötletessége ellenére sem veheti fel a versenyt. Hiszen a Rubik-játék variációja véges, míg a sakk naponta új, kimeríthetetlen változatosságú élményt nyújt. S ennek a különbségnek egy nagy titka van: a sakkban döntő a játszó ember személyisége.

— Megnyugtatónak látja tehát a sportág utánpótlását?

— Igen, úgy látom: nincs gond az utánpótlással. Itt van a szovjet példa: van egy, a teljes iskolai évet és valamennyi szovjet iskolát átfogó, felfutó rendszerű diákversenyünk. Ezen évről évre majd kétmillió gyerek vesz részt, s ha csak azt számítom, hogy ennek töredéke lesz sakkozó, méghozzá jó sakkozó, akkor máris nem a gondokról kell beszélni. De ahogy hallom, hasonló a helyzet Magyarországon: vannak jó versenyek és vannak tehetséges gyerekek, akik szeretik a sakkot. Nem véletlen tehát, hogy éppen e két nemzet áll a világ sakkozóinak élén. A férfiaknál Ribliék nem rosszabbak a mieinknél, a nőknél azonban — ezt ne vegyék udvariatlanságnak a magyar lányok — mi, szovjetek vagyunk a jobbak.

— Hány órából áll egy sakkozó napja? Hiszen ön világbajnok, végzett közgazdász, lapot szerkeszt, könyvet ír, a sakkozó szovjet gyerekek sportegyesületének elnöke. Ráadásul férj és családapa...

— Sajnos, egy sakkozó napja is huszonnégy órából áll csupán. Pedig, ha kétszer ennyi lenne, talán akkor sem lenne elég mindarra, amit csinálok, s amit még csinálni szeretnék. Olvasni, zenét hallgatni, hogy csak a legkedvesebb szórakozásaimat említsem, alig jut időm. Nem mondom, a másik hobbira, a bélyeggyűjtésre azért mindig szakítok néhány percet. Érdekesség · egyébként, hogy szakdolgozatomat az egyetemen a szabadidő hasznos eltöltéséről írtam. Nos, elméletben bizonyára okosabb voltam, mint a gyakorlatban. Ami pedig a családot illeti, a legnagyobb segítséget tőlük kapom, egyszerűen azzal, hogy nem szólnak bele a dolgaimba. Igaz, a feleségem már nem is akar, a fiam pedig még nem tud beleszólni.

— Tudjuk, sokat van gyerekek között, sok diák tartja példaképének önt, nálunk is, hazájában is. Amikor találkozik a gyerekekkel, s megkérdezik az életéről, a pályaválasztásról, mire tanítja őket? Elvégre nem lehet mindenkiből Karpov!

— Amikor a gyerekek megkérdeznek, mit tegyenek, mik legyenek, azt mondom: tanuljanak. Ezen nem csak az iskolai szorgalmat értem, bár mindenképp az az első. Fontos az is, hogy a kötelező tantárgyak mellett ki-ki megtalálja a maga érdeklődését. Édesanyám házi levéltárában éppen a napokban találtam meg régi bizonyítványaimat, okleveleimet. A tanulás és a sakk mellett a különböző szaktárgyi versenyek sikeres résztvevője voltam. Még verset is mondtam akkoriban! Persze, van olyan is, aki nem kiemelkedő tanuló, és ez sem nagy baj. Fischerről például azt mondták: „nem tanulni vágyó típus." De hát mondhatjuk-e ezt olyan emberről, aki a világ egyik legnagyobb sakkozója, s emellett öt világnyelvet beszél? Ezzel csak azt akartam mondani, hogy valahol mindenki megtalálhatja érdeklődését. Esetleg éppen a sakkban. De hát világbajnok tényleg nem lehet mindenki. És nem is kell, hogy az legyen. De mindenki megkeresheti és megtalálhatja azt a foglalkozást, amiben ő — önmaga lehet.

Major Árvácska
Fotó: APN

ANATOLIJ KARPOV

PAJTÂS

TÖBBEN FOGALMAZZÁTOK MEG LEVELEITEKBEN SAJÁT ÁLLÁSPONTOTOKAT. ÖRÜLÜNK NEKI, MERT EZ BIZONYÍTJA, HOGY FIGYELTEK ÍRÁSAINKRA, EZ A TÉMA IS „VEVŐKRE" TALÁLT A TIZENÉVES KOROSZTÁLYBAN

„Egyéni íz"

„A vidéki együttesek problémájáról szeretném elmondani a véleményemet. Ezek a bandák ugyanis összehasonlíthatatlanul nehezebb helyzetben vannak, mint a pestiek. Erre a legjobb példa az Edda. Kevesen tudják: sokáig dolgoztak keményen úgy, hogy közben a kutya sem figyelt rájuk! Pedig akkor sem játszottak rosszabb zenét. Azóta talán fejlődtek, de az alapok, az egyéni hangzás már akkor megvolt, mégsem kellettek senkinek. A kiugrás lehetőségét akkor teremtették meg, amikor Budapesten koncertezhettek. A szakemberek ott figyeltek fel rájuk, s a folytatás nagylemez, rádió, televízió... Kérdem én, miért kellett ehhez kiszakítani őket hazai környezetükből? Akik a rockműfajjal foglalkoznak, miért nem jönnek vidékre megnézni, meghallgatni az itteni tehetségeket? Nyolcmillióan élünk kirekesztve a budapesti „rockfejedelemségből"!

Persze, a dolognak van egy előnyös oldala is, amiről keveset beszélnek. A vidéki elzártságban kialakulzásvilág, ami a fővárosi együttesek esetében elképzelhetetlen. Ott nincs meg az a hangulati indíttatás, ami például itt, a »vasvárosban« megtalálható."

Horváth Károly
nyolcadikos,
Miskolc

A reflektorfény ártalmai

„Bármit is mondanak a vitázók, a közönséget csak a jó zene érdekli. Ki figyel arra, mennyit keresünk, miként élünk, mivel foglalkozunk, ha a slágereinket egy egész ország dúdolja? Az ilyen népszerűség mellett nem lehet csak úgy elmenni. Egyébként, aki egyszer reflektorfénybe került, annak mindig számolnia kell azzal, hogy pletykálnak róla, kikezdik. Mindez jórészt féltékenységnek, kíváncsiságnak tudható be. Nem könnyű, de egyszerűen nem szabad odafigyelni. Csak a zenével, az alkotással szabad foglalkozni, és akkor a színpadon már kitűnően érzi magát az ember."

Nagy Katalin, a KKP BAND
énekese, billentyűse

„Felébredt a PAJTÁS"

„Na végre! A Pajtás is felébredt és rájött arra, mi érdekli igazán olvasóit. A „kedves ismerősök" nem a rockról, csak egyszerűen — legtöbbször rosszul — száraz stílusban — bemutattak nekünk valakit. A vita, ez már igen! Bármelyik részét vesszük is elő, mindegyikben találhatunk valamilyen érdekességet. Nekem legjobban a Beatricéről szóló rész tetszett, mert eddig csak azt hallottam, amit egymás között pletykáltunk. Nagy Feró szájából sokkal igazabbnak tűnik a „Ricse-legenda".

Nagy Krisztina
hetedikes,
Budapest

Rockújság kellene

„Olvastam az „Üvöltő művészet' című cikket. Véleményem szerint még több olyan színházat kellene alakítani, amely a rockzenére épül. Láttam a „Kőműves Kelemen" című darabot, nagyon tetszett, ebben a feldolgozásban sokkal izgalmasabb, látványosabb, mint olvasva. Ha már az olvasásnál tartunk, el szeretném mondani: nagy szükség lenne egy olyan újságra, amely csak a rockkal foglalkozik. Tudom, maguk most aggódnak, hiszen ha ilyen megjelenne, akkor csak kevés fiatal olvasná a már meglévő ifjúsági lapokat. A zene nagyon érdekel, de a többi cikk viszont sokszor halálra untat."

Balogh Sándor
nyolcadikos,
Budapest

Nagy Katalin, KKP-Band

Ez macskazaj

„Azért írok névtelenül, cím nélkül, mert ha a fiam megtudná, hogy mi a véleményem az ő „istenségeiről", talán az életben nem szólna hozzám többet. Olyan ez a zene, mintha az ősember két fadarabot egymáshoz ütögetne. Csupa dübörgés, zakatolás, macskanyávogás. Ebben, kérem, nincsen semmi érzelem, semmi romantika, pedig az az élet igazi tartalma, sava, borsa. Na, és az, ahogy ezek öltözködnek?! Persze, csodálkoznak aztán, hogy elszaporodnak a csövesbandák, pedig ott a példa előttük, a színpadon. A mai fiatalok örökösen csak ezt a zenét hallgatják, később pedig süketek, idegbetegek lesznek. Nem tudom, mit mondhatnak nekik ezek a számok. Nagy ennek a zenének az elszívó hatása is. Meggyőződésem, hogy azért nincsen már tíz-tizenöt éve ütőképes labdarúgó-csapatunk, mert ez a macskazaj elvonja a fiatalokat a sporttól és az egészséges életmódtól. Mi lesz így velük?"

Egy apa

„Ilyen színes a rock?!"

„A gyerekek hívták fel a figyelmemet a sorozatra. Én nem nagyon ismerem a rockzenét, a gyerekek vettek rá arra is, hogy megnézzem az AC/DC filmjét. Hát az borzasztó volt. Természetesen ezek után én is elolvastam a cikkeket, és elmondhatom: érdekes volt.

A Prognózis a színpadon

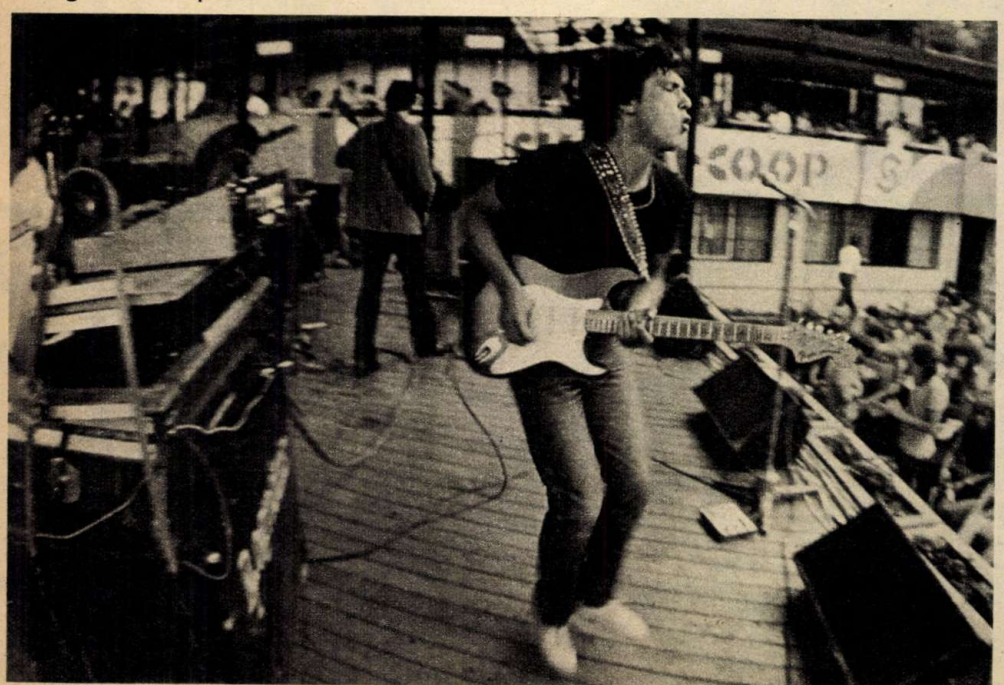

ROCK-SORR

VITA

KIREKESZTVE A ROCK-FEJEDELEMSÉGBŐL ● PLETYKÁK HELYETT ● TÖBB ROCKSZÍNHÁZAT ● ZAGYVÁK A SZÖVEGEK

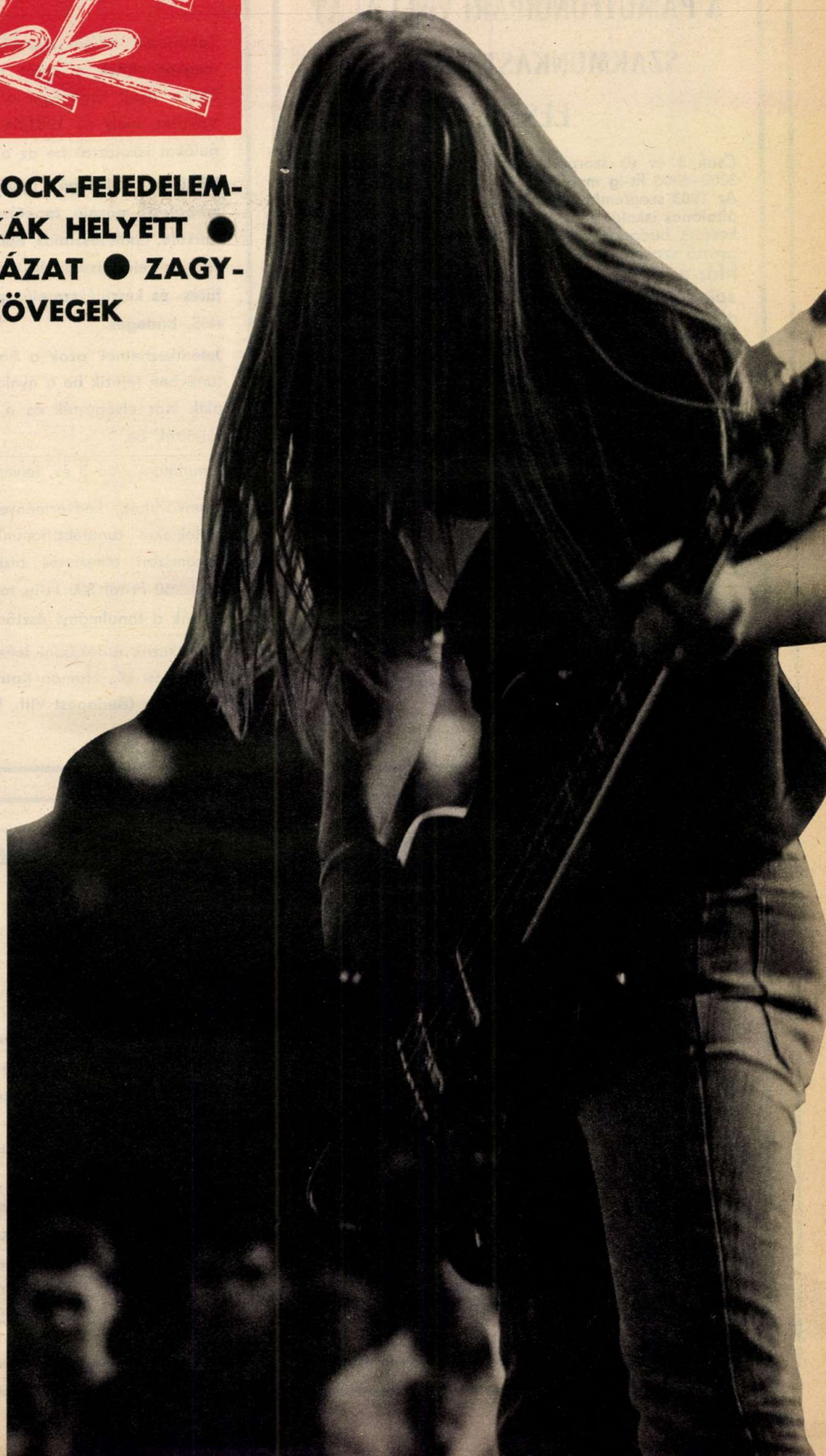

Érdekes, mivel olyan zenéről, műfajról szólt, amely rendkívül népszerű a gyerekek körében. Nem is hittem volna, hogy a rockzene ilyen színes, s hogy ilyen nagy területet ölel fel. Külön tetszett a Szöveg helyett szövegelés, és a Ricse ricsaja, az előbbi a néhol teljesen zagyva szövegek miatt, az utóbbi, mivel — véleményem szerint — kevés fiatal hallott az úgynevezett Beatrice problémáról. A cikkből sok minden kiderült, és sok mindenre választ kaptam, ugyanis én őket nem hallottam, csak a botrányokról tudok, de nem minden esetben hittem el a pletykát. Mindenesetre hallottam, hogy Nagy Feró új zenekart alapított. Ha lesz időm, meghallgatom őket."

Pánczél Ildikó,
általános iskolai tanár,
Budapest

Egy regény is kevés...

„Figyelemmel kísértem a sorozatot, hiszen én is műfajbeli vagyok, rólunk és nekünk is szólt. Lehetett volna egy kicsit hosszabb, kimerítőbb is, hiszen a Pajtás a következő generációnak ír, és nem ártott volna, ha a gyerekek jobban megismerik ezt a témát. A sorozat sok témát felölelt, de nem mindent. Igaz, ehhez még egy regény is kevés lett volna. Több riport kellett volna, hogy megismerjék a gyerekek a zenészek, előadók véleményét.

Vörös István,
a Prognózis gitárosa

JÓL JÁRSZ HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év és szorgalom, s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft-ig mehet!
Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény:

díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny,
5 Ft-ért napi háromszori étkezés, havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320–720 Ft tanulmányi ösztöndíj.
Válassz gyáregységeink közül!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
- Lőrinci gyára
  1183 Budapest, Gyömrői út 85–91.
- Újpesti Cérnagyár
  1044 Budapest, Váci út 91.
- Kaposvári gyár
  7400 Kaposvár, Jutai u. 6.
- Miskolci gyár
  3527 Miskolc, József A. u. 21.
- Váci gyár
  2600 Vác, Vám u. 1.

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.
Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

GYERTEK AZ ÉPÍTŐIPARBA!

Tanuljatok olyan szakmát, amellyel felnőttkorban megkönnyítitek a saját otthonotok megteremtését. Ebben nyújt segítséget a Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat, mely az 1983/84-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláztat be az alábbi szakmákba:

kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló, tapétázó, fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületlakatos, épületvillamossági szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, központi fűtés- és készülékszerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, bádogos.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1982/83-as tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és a 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év, felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. Vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkeztetés biztosításával. Igény esetén havi 250 Ft-tól 500 Ft-ig társadalmi ösztöndíjat is fizetünk a tanulmányi ösztöndíjon kívül.

Jelentkezni, érdeklődni lehet a személyzeti osztályon (Budapest IX., Hámán Kató u. 3–5.), vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8).

FIATAL LÁNYOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK

az Újpesti Gyapjúszövőgyárba 1983. szeptember 1-én induló tanévre **fonó-szövő** szakma megszerzése céljából.

Felvételi követelmény: a 14 éves életkor betöltése, általános iskolai végzettség.

Tanulmányi idő: 3 év.

Az I. osztály I. félévében a tanulmányi ösztöndíj: 320 Ft.
A II. félévtől a tanulmányi eredménytől függően: 320–500 Ft.
Társadalmi ösztöndíj havonta: 500 Ft.
Kiegészítés havonta: 200 Ft.
Jövedelempótlék havonta: 190 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést, iskola- és munkaköpenyt biztosítunk, és havonta egyszeri hazautazás esetén költséget térítünk.

A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot térítenek.

A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár
személyzeti osztály
1045 Bp. IV., Berni u. 1.

MATEMATIKAI FEJTÖRŐ

EREDMÉNYHIRDETÉS

1982 januárjától havonta egy alkalommal matematikai feladatokat közöltünk külön 5–6. külön 7–8. osztályosok számára. Negyven feladatra 4025 megoldás érkezett. Ezek közül 2638 jó, 942 részben jó és csak 445 feladatmegoldás volt a hibás. Az ország minden területéről, kis községekből is küldtek megoldásokat, mint például Belegről, Nagysápról, Szepetnekről, Páhiból, Téglásról, Kadarkútról, Aranyosapátiból, Szücsiből. Sok megoldást kaptunk a budapesti Kiss János altábornagy utcai, a III. ker. Lehel utcai, a zalalövői, a bajai II. Rákóczi Ferenc iskolából, valamint Jászladányból, Kistelekről, Karcagról, Békésről, Kaposvárról, Kutasról, Kismarjáról.

A rendszeres beküldők, illetve a legjobb megoldók a következők voltak: Kemény Yvette, Magyar Csilla, Molnár Adél, Fekete Márta, Németh Noémi, Berkes Miklós, Zalalövő; Juhász Éva, Mokella Éva, Göncsi Éva, Kaposvár; Bokes Anette, Anyeli Edit, Ignátz Erika, Vida Gábor, Vörös Helga, Varsányi Tünde, Dékány Ibolya, Csáki Mónika, Dobos Gabriella, Grünfeld László, Baja; Krutckó Gyöngyi, Páhi; Szél Zsolt, Kistelek; Radványi Tibor, Kornolovitz Erzsébet, Szentpéteri Csaba, Fröhlich Henriette, Lajtafalvi Zsuzsanna, Szabó Attila, Erényi Gábor, Kulcsár István, Szabó Péter, Budapest; Gebroczki András, Nyíregyháza; Pintér Zoltán, Jászladány; Landenberger Gábor, Kazincbarcika; Jakucs Andrea, Trescsik Károly, Békés; Váradi Erzsébet, Bece Orsolya, Karcag; Tóth Levente, Bátaszék, Ferenci Ferenc, Tiszalök.

84	12	4	48
96	15	5	75
68	16	6	?

LOGIKA. Helyettesítsd a négyzet kérdőjelét a körben levő számok egyikével, mégpedig azzal, amelyik a logika szabálya szerint odaillik.

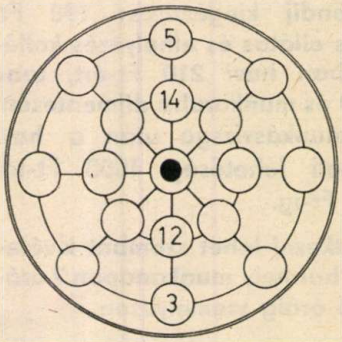

SZÁMKERÉK. Helyezd el az 1-től 16-ig terjedő számokat a kis körökbe úgy, hogy a négy átló számainak összege mindig 34 legyen. Könnyítésül a felsorolt számok közül négyet már elhelyeztünk.

FEKETE TYÚK

Színes, magyarul beszélő szovjet mesefilm.

November 4-től a SZIKRA és az OLIMPIA mozi műsorán.

A múlt század elején Pétervárott játszódó mese hőse, Aljosa egy nemesi kollégiumban nevelkedik. A tízéves kisfiú nehezen tűri az intézet szigorú rendjét, sokat ábrándozik. Álmaiban csodálatos mesevilág tárul elé és titkos vágyai is teljesülnek. A tanulságos, szép filmben történelmi valóság és káprázatosan fényképezett csodálatos elemek keverednek.

FÓMO

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év

Tanulóidő: 3 év

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően 350–550 Ft

Ösztöndíj kiegészítés: 190 Ft. Teljes ellátás és elhelyezés kollégiumban havi 210 Ft-ért, tankönyv és munkaruha díjmentesen. Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 4000 Ft-tól 4500 Ft-ig.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály

Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék vagy 693-847.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év. A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900–1120 Ft között van.
Az utolsó évben már teljesítménybér!
Szakmunkásvizsga után a lányok leányszállóban, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.
Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.
PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA személyzeti osztály
Budapest XI. ker., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502 Budapest, Pf. 43.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1983/84-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező LÁNYOKAT: fonó, szövő, kötő; FIÚKAT: textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak, 16 éves korig.
FELVÉTELI VIZSGA NINCS. Tanulmányi idő 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően — fonó és szövő tanulóknak **350—700 Ft;** kötő- és textilipari gépszerelő tanulóknak **150—550 Ft** havonta.
JUTTATÁSOK: vidéki fonó, szövő és kötő tanulóknak havi **500 Ft,** budapesti tanulóknak havi **450 Ft;**
textilipari gépszerelő tanulóknak **250 Ft** vállalati ösztöndíjat fizetünk a nyári szünidőre is.

Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk, teljes ellátással munkaszüneti napokon is

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN a kereset **3500—4500 Ft.** Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi **100—160 Ft-ért.**
Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk. Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

CÍM: PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti és oktatási osztály
Budapest XI., Budafoki út 111—113. — 1117
Telefon: 868-966/191-es mellék.

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó)), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózatszerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR oktatási osztály

Budapest IV., Tó u. 1–5.

Telefon: 690-900/531-es mellék és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG személyzeti osztály

Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.

Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. – 1780

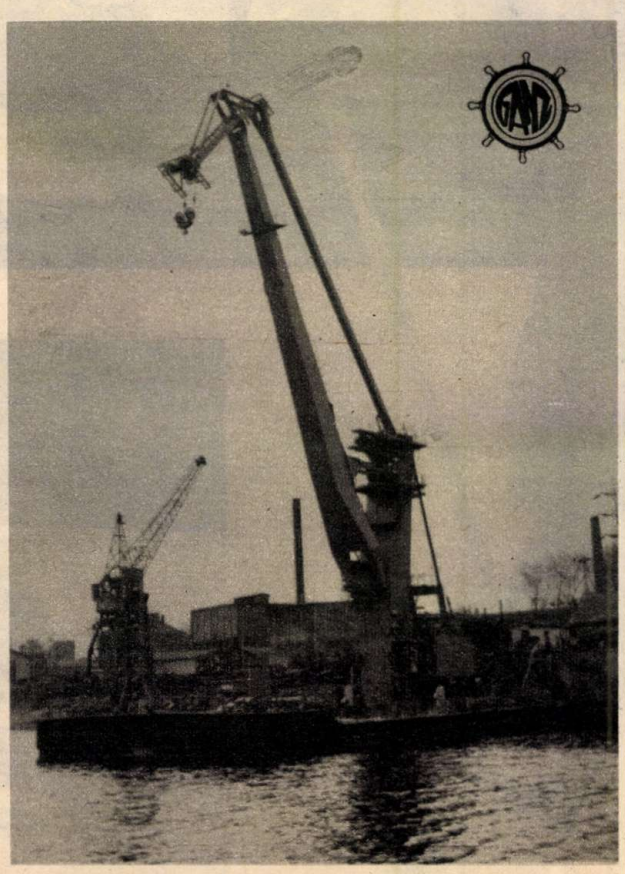

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

Segítünk! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni! Legfontosabb szakmáink: szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépi forgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.

Tanulásodhoz vállalatunk segítséget nyújt: kollégiumi elhelyezés, korszerűen felszerelt tanműhely, tanulmányi ösztöndíjon felül, szakmától függően, havi 250—500 Ft-ig társadalmi ösztöndíj, napi 3 Ft térítésért ebéd, nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában, minden héten szabad szombat.

A szakmunkásvizsga után továbbtanulásodhoz (érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem) minden támogatást megkapsz.

Munkába álláskor 1500—2000 Ft juttatás, modern munkásszálloda, jó kereseti lehetőség!

Érdeklődésed és jelentkezésed az alábbi helyeken várjuk:

MHD, központi oktatási osztály, Budapest, Váci út 202. — 1904 Tel.: 401-562

MHD. Balatonfüredi Gyáregység, Balatonfüred. Tel.: 525

MHD. Tiszafüredi Gyáregység, Tiszafüred. Tel.: 53

MHD. Váci Gyáregység, Vác, Derecske dűlő. Tel.: 223

SARKKÖR SC.

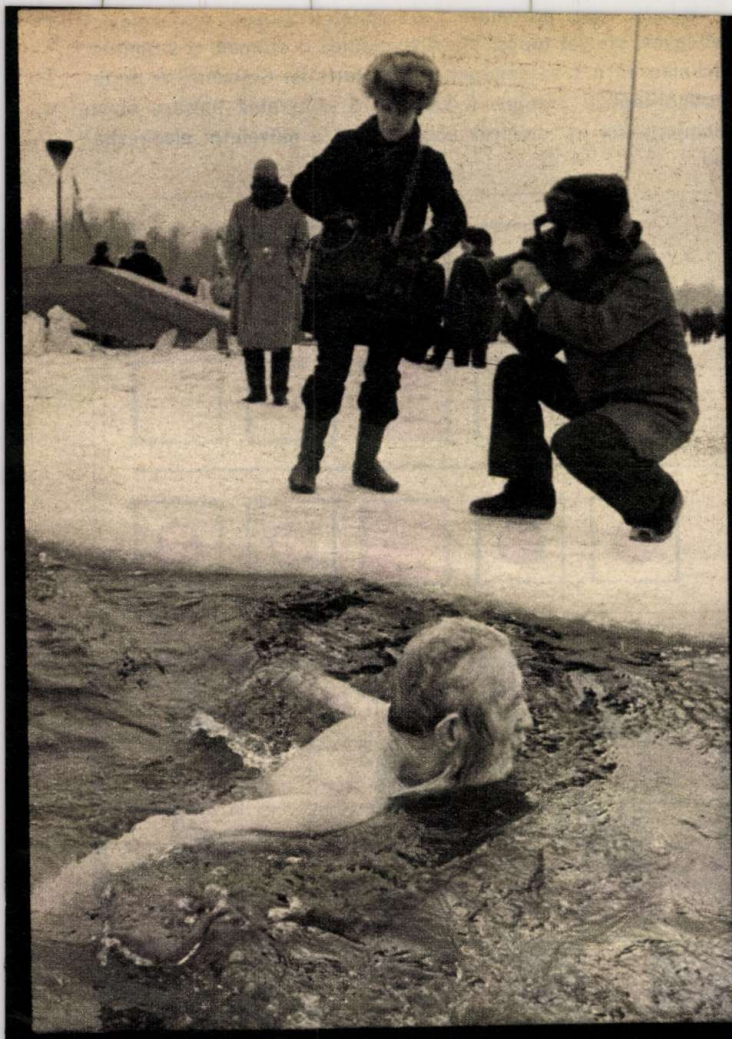

A ROZMÁR-KLUB TAGJAI
KORUKTÓL FÜGGETLENÜL
ÖNFELEDTEN LUBICKOLNAK
A DERMESZTŐEN JEGES VÍZBEN –
KLUBJUK NÉVADÓJÁHOZ MÉLTÓAN

ÉS SZÁNTALPAKON
EGYARÁNT LÁTVÁNYOS, IZGALMAS
ÉS KÜLÖNLEGES A VERSENY

Ha a Szovjetunió északi részén népszerű sportágakról esik szó, az emberek általában a rénszarvas-versenyekre, a kutyafogatok egzotikus viadalára, a jégmotor- és autóversenyekre, szánugrásra gondolnak. Ezek a vetélkedők valóban közkedveltek az északi sarkkör táján, az eszkimók, a csukcsok, az evenkek között. Számos versenyt rendeznek a városokban, a különböző nemzetiségű területek csapatai vagy akár egyes köztársaságok között is. A Szovjetunió északi részén mind a mai napig többségében rénszarvastenyésztő vadászok, halászok élnek, akiknek megvannak a maguk hagyományai, sajátos mindennapjaik és kedvenc sportágaik. Ilyen, nagyon kedvelt játék a nagyvárosokban, Norilszkben, Magadánban, Vorkutában, Murmanszkban és a Kola-félszigeten a jeges vízben való fürdőzés, úszás is. E rendkívüli „sportág" hódolói úgynevezett Rozmár-klubokba tömörülnek, tagjaik között időseket, gyerekeket egyaránt találni.

Az ember zord körülmények között is megél. A sportra pedig északon nagyobb szükség van, mint bárhol másutt. Az erős, edzett ember ugyanis jobban elviseli az időjárás megpróbáltatásait is.

A JÉGMOTOROSOKNAK ROPPANT NAGY
ÜGYESSÉGRE VAN SZÜKSÉGÜK, HOGY
SZÁGULDÓ GÉPEIK NYERGÉBEN MARADJANAK

TOPRENGŐ

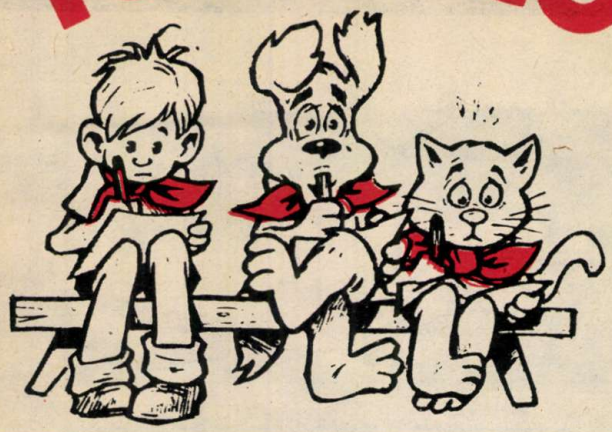

NOVEMBERHEZ FŰZŐDIK

Többségében olyan eseményekből, évfordulókból állítottuk össze rovatunkat, amelyek novemberhez és a Szovjetunióhoz fűződnek. Természetesen ezek mellett más fejtörőt is találsz.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 15. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TOPRENGŐ".

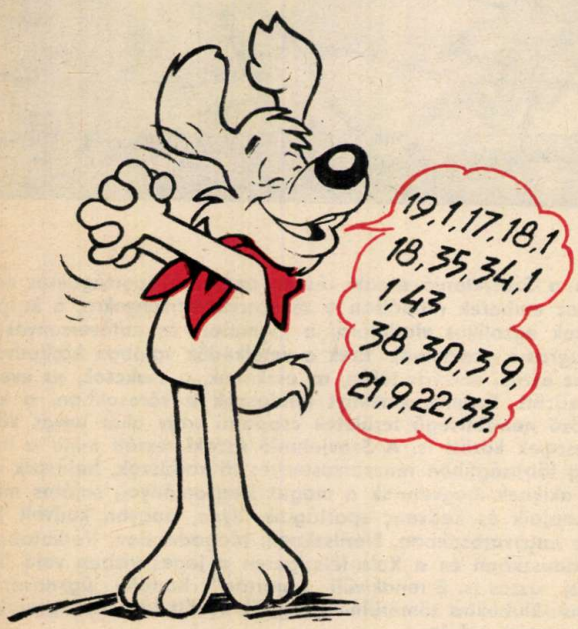

A MÁSODIK mesterséges holdat 1957. november 3-án lőtték fel a Szovjetunióban. A fedélzetén már élőlény is volt. A szputnyik 1700 kilométerre távolodott el a Földtől. Kajla megmondja, hogy „ki" volt ez az élőlény. (A számok a teljes magyar ABC megfelelő betűit fedik.)

TUDÓS: 1902. november 2-án született Szergej Alekszejevics Lebegyev, szovjet tudós. Munkásságához a számok, a számítástechnika és a számítógépek világa tartozik. Rejtvényünk matematikai-logikai feladat. A különböző négyzetek helyére olyan számjegyeket írj, amelyek segítségével a műveletet elvégezheted.

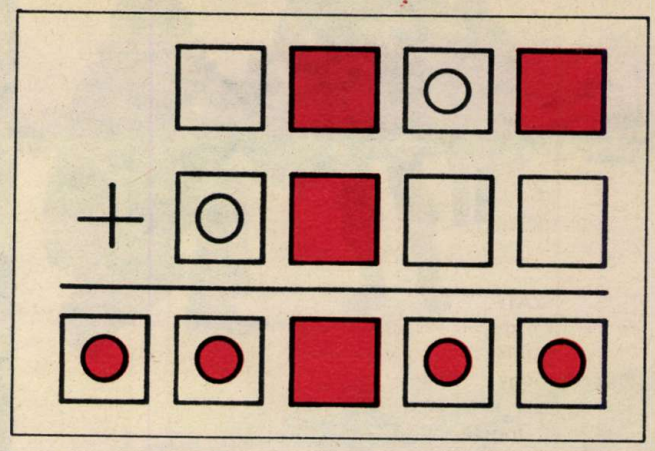

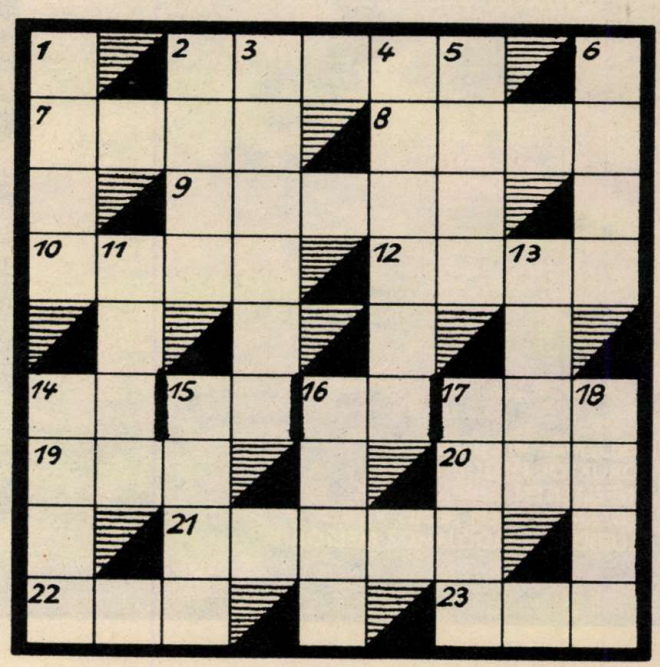

A GYŐZELEM. 1917. novemberében győzött az oroszországi proletárok forradalma (ott akkor még októbert írtak). Lenin célja, akarata teljesült. Ez a cél található meg rejtvényünkben. Miután az egész keresztrejtvényt megfejtetted, a számozott kockákban levő betűket olvasd el a 23-astól kezdve egészen az 1-esig.

VÍZSZINTES: 2. Sétálóhely. 7. Nyílás (zárt betű: Y). 8. Lánynév. 9. Így mondja ki a „tipró" szót az, aki náthás (zárt betű: B). 10. A szerelem istene volt (ékezet nélkül). 12. „K"-val dunántúli bányaváros. 14. Argon vegyjele. 15. Kettős mássalhangzó. 16. Így kezdődik az agronómusság! 17. Honan (kínai tartomány) azonos betűi. 19. Eladó, azonos betűi. 20. Kevert tud. 21. Európai nép. 22. Becézett Ilona. 23. Visszafelé: kacat.

FÜGGŐLEGES: 1. Európai folyó (az első betűre ékezet kell). 2. Visszafelé: madárlakások. 3. Hivatalos papír. 4. A szorongásban van! 5. Sötétszürke, késsel vágható fém. 6. Így is becézik a Gabriellát. 11. Kedvelt író (Ferenc). 13. Régi pengetős hangszer. 14. Osztrák, spanyol, máltai és olasz autók jelzése. 15. Becézett férfinév. 16. Legegészségesebb gyümölcs. 17. Hódítóm egynemű betűi. 18. A focimeccs nullája.

R	B	V	I	B
R	V	A	R	O
S	E	Ő.	O	C
E	O	C	S	U
V	N	F	S	N

MEGBÍZATÁS. 1917 novemberében, a forradalom győzelmét követő napokban, Lenin megbízott egy forradalmár szakembert, hogy szervezze meg a szovjet vöröskereszt szervezetet. A szakember nevét és foglalkozását rejtvényünkből megtudod. (A csillaggal jelzett betűtől a sakk lóugrása szerint haladj a ponttal jelzett betűig.)

NYERTESEK

A 25. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Fürjes B. Katalin, Bp. VII.; Gyursánszky Katalin, Bp. XVII.; Bazsó Csaba, Mezőfalva; Berta Ágnes, Baja; Bögös Tamás, Andornaktálya; Garami János, Kaposvár; Hörömpő Erika, Ceglédbercel; Ignácz Csaba, Várpalota; Körmöczi Csaba, Kecskemét; Kujbus Ildikó, Ózd; Magyar Andrea, Hévízgyörk; Molnár Ágnes, Demjén; Nagy Piroska, Nagy János, Gátér; Pindroch Barbara, Kisterenye; Rémai Péter, Várpalota; Sike Rita, Eger; Szibilla Zoltán, Isaszeg; Tóth Ildikó, Debrecen; Vörösmarty Dóra, Tatabánya.

SAKK

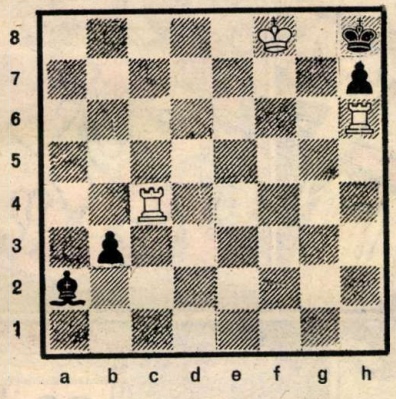

Most újra egy kevésbábos feladványt mutatunk be, követelménye: matt két (2) lépésben. Bár sötétnek sok védelmi lehetősége nincsen, a kulcslépés (világos kezdő lépése) megtalálásához kell egy kis fejtörés. Csak ennek a lépésnek beküldését kérjük!

A szeptemberben közölt feladvány kulcslépése: 1. Ke2-el! Világos várakozik (ha még egyszer léphetne, akkor sem tudna mattolni), mert az ellenfél kényszerhelyzetben van: bármit húz is, fel kell adnia valamelyik védelmi lehetőségét s akkor a második lépésben mattot fog kapni.

A nyertesek nevét később közöljük. Földeák Árpád

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI TOTÓ

Napjainkban egyre többet hallunk arról, hogy az élet különböző területein számítógépeket állítanak be. De mit is tudunk ezekről a gépekről? Hogy tudásodat lemérhesd, havonta egy-egy rövid totót állítunk össze. A helyes megoldásokat be lehet küldeni. Cím: dr. Appel György, Fővárosi Pedagógiai Intézet, Budapest VIII., Bródy S. utca 14. — A helyes megoldást beküldők között könyvjutalmat sorsolunk ki.

Kérdések: **I. Hol készült el az első elektronikus elemekkel működő számítógép?**

1 Magyarországon, 2 Svédországban, x Amerikai Egyesült Államokban.

II. Kiről nevezték el a magyarországi számítástechnikai társaságot?

1 Bolyai Jánosról, 2 Kandó Kálmánról, x Neumann Jánosról.

III. Hány számítógép volt a világon 1971-ben?

1 egymillió, 2 félmillió, x százezer.

IV. Mikor helyezték üzembe Magyarországon az első elektronikus számítógépet?

1 1946, 2 1959, x 1961.

Beküldendő a megfelelő sorrendben a jelzőszám (1 vagy 2, vagy x).

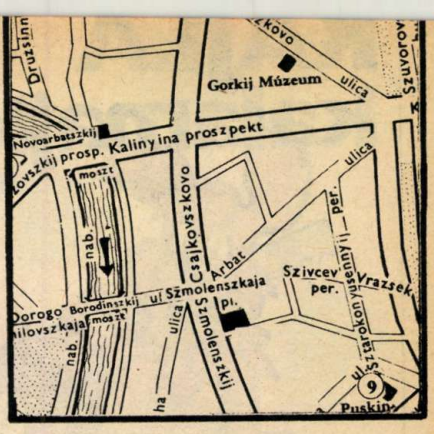

HÁROMBÓL KETTŐ. A három térképrészlet közül az egyik nem szovjet városról készült. Melyik? Mi a két szovjet város neve?

A 26. SZÁM MEGFEJTÉSEI

HOL A SZERSZÁM? Véső, franciakulcs, fűrész, csavarhúzó, csavarkulcs. (A hajó oldalán és az árbocok között vannak.) — A CÉL ELŐTT: 2-es. — RÉGI KOCSI ÁRNYA: Tizenhat különbség. — MINDENKI MOND VALAMIT: A—3, B—5, C—1, D—6, E—2, F—4. — KETTEN: Bánki Donát és Csonka János. — SIETNI KELL: Kérek egy taxit! — JÁTÉK A NEVEKKEL: Horatius.

KAJLA kalamajka

Rajz: Dargay Attila
Szöveg: Szigeti Piroska

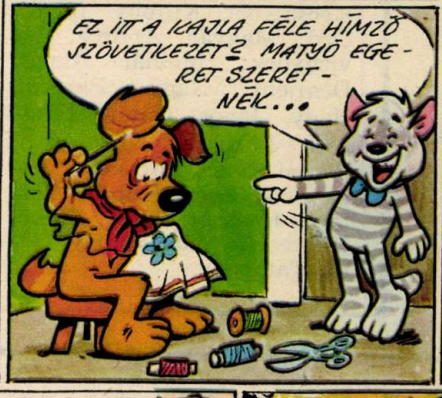

levélbontó

MIT üzen a Pajtás?

TUDÓSÍTÓK FIGYELEM! Naponta érkeznek szerkesztőségünkbe az újabb és újabb jelentkezések, tudósítóink táborába. Legtöbbször egy-egy hír kíséretében. Legtöbben a fegyveres erők napja eseményeiről írtatok, de sajnos, az anyagok jó részét már nem tudtuk felhasználni. Várjuk továbbra is főként az olyan híreket, amelyek új kezdeményezésekről, ötletek megvalósításáról számolnak be, és írjatok észrevételeitekről, az úttörőélettel, az iskolával kapcsolatban. MUNKÁRA FEL! JÁRJATOK NYITOTT SZEMMEL ÉS FÜLLEL, ÉS ÍRJATOK! ÍRJATOK!

A BIRODALOM VISSZAVÁG című film járja az ország mozijait, így egy-egy országrészből állandóan kapunk leveleket a filmmel kapcsolatos kérésekkel. A film minden hívének ajánljuk: olvassátok el május végi számainkban a Mozaik vitát, melyet Tyiüüüü—Bang! címmel közöltünk, illetve 82/20. számunkban keressétek meg Mark Hamill közkívánatra közölt poszterjét. Beláthatjátok, hogy ezzel a filmmel már elég sokat foglalkoztunk.

ÉPÍTŐIPARI SZAKKÖZÉPISKOLÁBA akar jelentkezni Erdős Ágnes (Mezőtúr, Mátyás király u. 1. — 5400). Az Alföldön ilyen jellegű iskolák Debrecenben, Nyíregyházán és Szegeden találhatók. Válaszd ki, melyik városban szeretnél továbbtanulni, s az osztályfőnöködtől érdeklődd meg az iskola címét. Természetesen mindegyik helyen van kollégiuma is az iskoláknak.

A TENISZEZÉSHEZ KAPOTT kedvet Hideg Andrea Nagykanizsán (Liszt F. u. 6/b. — 8800). A Nagykanizsai Olajbányász sportegyesületnek van tenisz szakosztálya. Rajtad a sor, kérdezd meg a jelentkezés módját!

RAJZAIKKAL különböző pályázatokon szép eredményeket ért el a szombathelyi Fürst Sándor iskola több tanulója, erről számolt be Szabó Éva hatodikos. Legközelebb küldjétek el Alkotókörünkbe néhány jól sikerült munkátokat, s ha valóban jók, szívesen helyet szorítunk nekik lapunkban.

GYERMEKORVOSNAK készül Kocsi Judit Szentmártonkátán (Sport u. 23. – 2254). Elég hosszú az út ehhez a valóban szép hivatáshoz. Érettségi után előbb el kell végezned az orvostudományi egyetemet, és majd csak utána — természetesen már munka közben — szakosodhatsz a gyermekgyógyászatra, ha abból szakvizsgát teszel.

MONDJUNK VALAMI ÚJAT

Kinek a fejében nem fordult meg még a gondolat, hogy újságolvasóból — ha néhány sor erejéig is — újságíróvá váljon? A Nógrád megyei úttörőknek immár negyedig esztendeje önálló rovata van a megyei lapban. Ők írják-gondozzák a kéthetente megjelenő, féloldalnyi Úttörősarkot.

Az Úttörősarokban sok olyan kezdeményezés, ötlet is megjelenik, amelyeket másutt is hasznosíthatnak a gyerekek. Nem feledkezünk meg a legszorgalmasabban írogató tudósítókról, évről évre harmincan közülük a salgóbányai nemzetközi táborban tölthetnek tíz napot. S itt nemcsak pihennek, szórakoznak, hanem tábori újságot készítenek, s az ottani eseményekről beszámolnak a Nógrád című megyei lapnak.

Tanka László,
a Nógrád munkatársa

A CSÚCS MINDIG FÖLÖTTÜNK VAN

Mi ezt a jelmondatot választottuk, bizonyára ismeritek Padisák Mihály hasonló című regényét. A mi csapatunkban sokan olvastuk, és nagyon tetszett a regény, ezért a második félévben író-diák találkozót is tervezünk. Ez a jelmondat arra sarkall bennünket, hogy mindig többre vággyunk, szőjünk merész álmokat, tervezzünk bátran, és a szó eredeti értelmében is — sokat akarunk túrázni, megmászni a közeli dombokat, hegyeket.

Helmeczi Rozália,
úttörőtanács-tag,
II. Rákóczi Ferenc
Úttörőcsapat,
Bugyi

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná l, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 139,50 Ft
I. félévre 77,50 Ft
II. félévre 62 Ft

82.2579 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Szerkesztő:
BŐCS FERENC
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Odüsszeusz és a Küklopsz 10

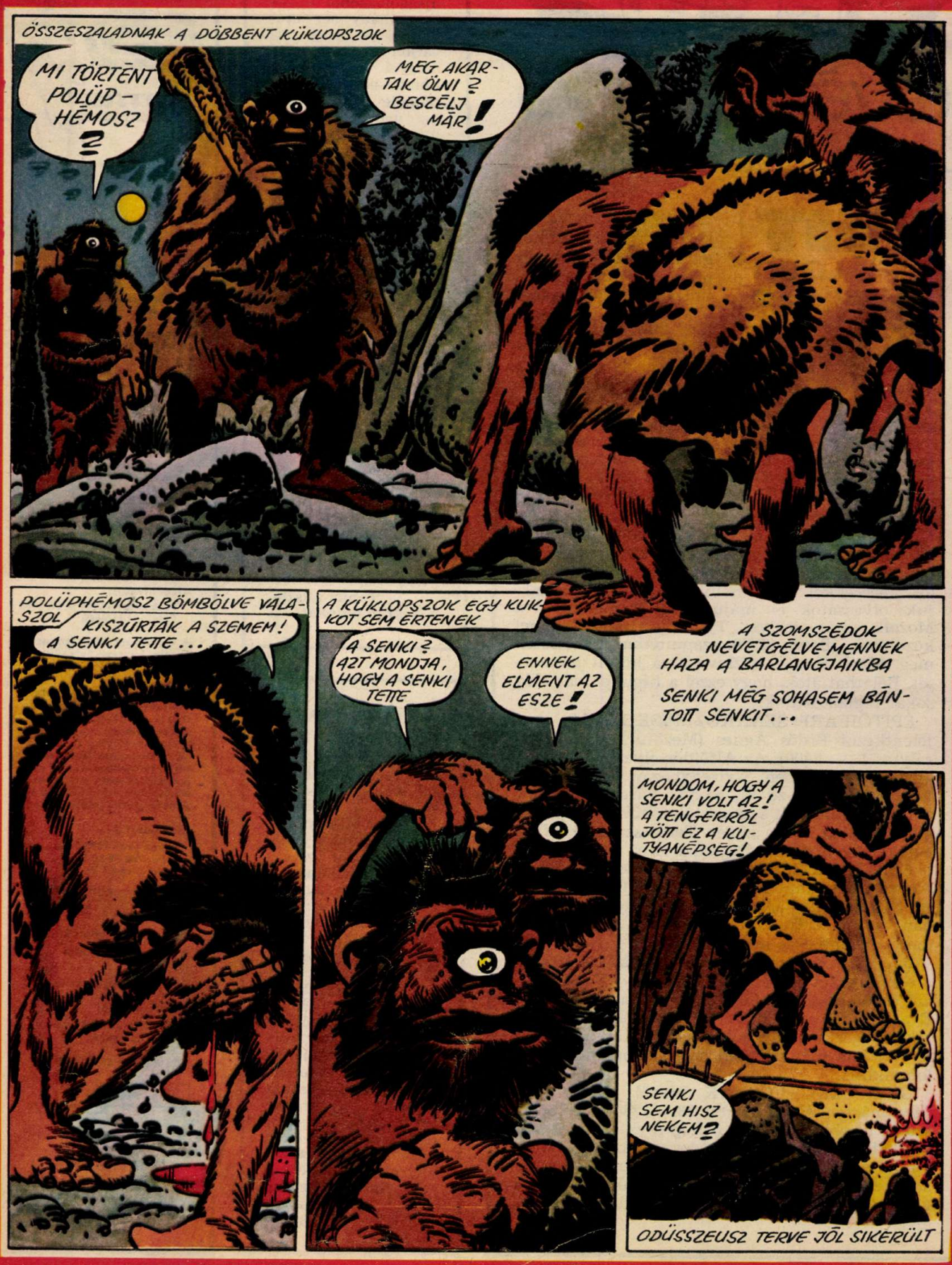

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

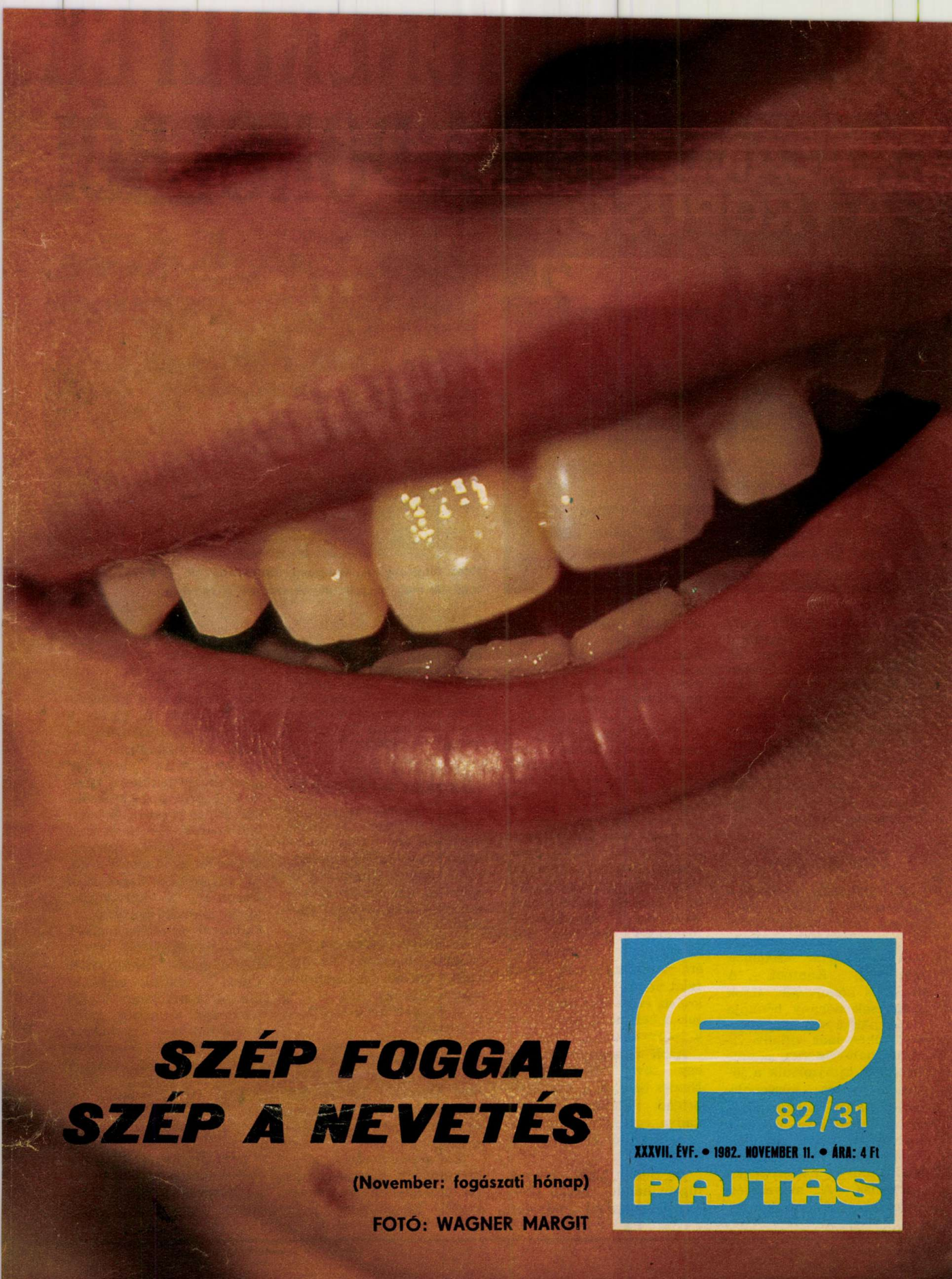

SZÉP FOGGAL SZÉP A NEVETÉS

(November: fogászati hónap)

FOTÓ: WAGNER MARGIT

82/31

XXXVII. ÉVF. • 1982. NOVEMBER 11. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

AKIK MEGMENEKÜLTEK A POKOLBÓL

KALANDOZÁS A TRÓPUSON

2

FARAGÓ GYÖRGY ÚTINAPLÓJA

Átrepültem a fél világot, több mint harmincezer kilométert utaztam. Eltöltöttem néhány órát Karachiban, Pakisztán fővárosában, Bombayben, India egyik nagyvárosában, láttam az üzbegisztániak csillagát, Taskentet és a Szovjetunió szívét, Moszkvát. És jártam Vietnamban, Kambodzsában is . . .

Édes ültetvény. A Kompong Kantouban élő gyerekek maguk termelik meg a csemegének számító cukornádat

Kambodzsában ezerezerötszáz elefántot tartanak számon, de az őserdő „előszobájában", a szavannán a környező falvak gazdáinak tehenei legelésztek. Nagyot dobbant a szívem, mert az út mellett magyar zászlót lobogtatott a trópusi szél.

— Itt dolgozunk — szólalt meg Szűcs Laci, az expedíció szervezője.

Skorpió riadó

Az építkezés színhelyén barangolva értettem meg, hogy a kambodzsaiak miért is nevezik egyik jelentésükben magyar csodának Kompong Kantout. A KISZ-es kőművesek, ácsok még csak néhány hónapja dolgoznak a vidéken, de a környéken már villany világít, iható víz van, az ember előtt kirajzolódik a jövendő város körvonala. Szűcs Laci szenvedélyes szavait hallgatva pedig a vakolatlan helyiségek légkondicionált tantermekké, kollégiumi hálószobákká változnak. A művelődési palotában sokezres könyvtár, mozi, színház működik. S bizonyítékul, hogy a fürdőszobák, az úszómedence vizét napenergiával melegítik majd, megérkeztek a naperőmű elemei.

A hőmérő árnyékban +37 fokot mutatott. A levegő páratartalma szinte elviselhetetlen, 80 százalékos volt. Emberfeletti erőfeszítésbe került minden tégla malterba rakása, minden gerenda helyére emelése, de a kőműves- és az ácsbrigád tagjai, kambodzsai munkatársaikkal csak akkor szakították félbe a munkát, amikor elsötétült az ég, elkezdődött a félelmetes tűzijáték. Villámcsapás villámcsapást ért. A monszuneső olyan falat vont elénk, hogy amikor az eresz alól kinyújtottuk a kezünket, nem láttuk a tenyerünket.

Azon a napon volt még egy rövid munkaszünet. Nemes Sándor, a kőművesbrigád vezetője lélekszakadva rohant az orvoshoz:

— Skorpiót láttam a téglák között!

Dr. Simon László, aki eddig öt halálos mérgű skorpió befogásánál működött közre, riadót rendelt el. Néhány perc múlva már az ácsok is a vadászok között voltak, vastag kesztyűben bontották a téglakupacot. Szerencsére a veszedelmes féreg nem tudott támadni, mert két leesett tégla közé szorult és elpusztult.

Szökés a táborból

Már indulni készültünk vissza Phnom Penh-be, amikor egy bogárfekete szemű lány perdült gépkocsink mellé. Kinyitotta az ajtót és két hatalmas kókuszdiót tett az autó ülésére.

— Nektek szedtem — mondta magyarul, és mielőtt bármit szólhattunk volna, elfutott.

— Ki volt ez a lány? — kérdeztem.

— Az első telepes. Pol Pot-ék édesanyját, édesapját és négy testvérét ölték meg. Orvosnak készül, hazánkban szeretne egyetemre járni, ezért tanul magyarul.

Az arcmemóriám megbízható, így másnap hamarosan megleltem az ajándékozót. Megtudtam, hogy Kroch Sokhan-nak hívják, tizennégy éves. Amikor megrohanták a házukat, éppen játszani volt. Akkor tért haza, amikor családja utolsó tagjával, a kisöccsével végeztek. A harag, a gyűlölet arra ösztönözte, hogy nekirohanjon a gyilkosoknak, az életösztön azonban menekülésre késztette. Érezte, hogy csak akkor állhat bosszút, ha életben marad. Bevetette magát az őserdőbe, gyökereket, erdei gyümölcsöt evett, és megpróbált kapcsolatot teremteni a külvilággal. Egyik felderítő portyája alkalmával ejtették foglyul. Haláltáborba vitték, szinte éjjel-nappal dolgoztatták. Innen is sikerült megszöknie. Csavargóként került Kompong Kantouba, majd a Pol-Pot rendszer bukása után a telep új úttörőcsapatának első tagja lett.

Az árvák köztársasága

Sokhan életével ismerkedve jutottam el az árvák köztársaságba, amely 1980. június végén alakult meg a

a gyermekköztársaság honpolgárai közül. Sokhanék itt otthonra találtak

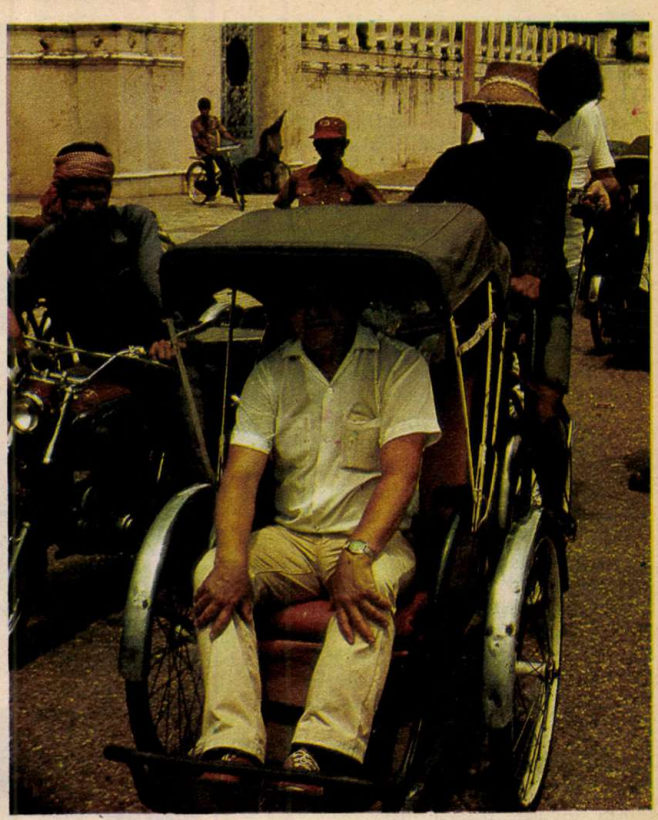

ezen a járművön még helyet is kaphat, kényelmesen utazhat

most épülő gyermekváros néhány megmaradt épületében. Honpolgárainak száma 250, 174 fiú és 76 lány. Szülők nélküli csavargók, olyan gyerekek, mint a tízéves Rim Rom, akinek édesapját, édesanyját és egyik testvérét lőtték le, mint a tizennégy esztendős Kong Vutha, akinek szülei és hét testvére lett az önkény áldozata, mint a tizennégy éves Thear Sokmeng, aki héttagú családját vesztette el.

A köztársaság alapítója Un Saram újságíró, akit Pol Pot emberei három és fél évig kínoztak, és Ya Kony filmoperatőr, akinek szeme láttára gyilkolták meg fiatal feleségét és két kisgyermekét. Az új rendszernek nagy szüksége lenne újságírókra, filmoperatőrökre, de ők fogadalmat tettek, hogy csak akkor hagyják el a csöppnyi köztársaságot, ha minden állampolgár megtanul újra nevetni.

A birodalomhoz kilenc hektár rizs, legalább ennyi kert, legelő, negyven tejelő tehén, hét üsző, harminc kecske, tizennyolc sertés, hatvan csirke, egy halastó és két teherautó tartozik.

Kambodzsában minden marék rizs előteremtése óriási erőfeszítésbe kerül, de az itteni gyerekek többet ehetnek, szebb ruhában járnak, mint honfitársaik. S ehhez mi is hozzájárulunk. Az iskolások magyar úttörő-egyenruhát viselnek, magyar füzetekbe írják a leckét.

Rom-nak Pajtás trikót és sapkát ajándékoztam. Örömében körültáncolt és hirtelen eltűnt. Körülbelül egy óra múlva került elő, parázson pirított hallal kínált.

— Most fogtad?

— Most.

— Hol lehet ilyen gyorsan horgászni?

Válasz helyett elkapta a kezem és a tóhoz vezetett.

Mintha ebédhez kongatna, ütögetni kezdte a móló szélén csüngő vastáblát. A tó vize forrni kezdett, a mélyből halak bukkantak fel, csapatostól elindultak felénk.

(Következik: Mit szeret az elefánt?)

Érik a kókuszdió. És milyen finom! Különösen a „teje", amely a legnagyobb hőségben is hűsít

szorongunk, félünk a fogorvostól. Héderváron ennek az ellenkezőjét tapasztaltuk. Még a gyerekek sem félnek!

Különleges fogászati rendelőt találtunk Héderváron. Még a kézmosás is automatizált. A kis mosdón fotocellás adagoló csöpögteti a kézre a fertőtlenítő folyadékot és a vizet. Játszó gyerekek, vidámság mindenhol. A váróterem tele fiúkkal, lányokkal, és a rendelő ajtaja tárva-nyitva. A fogorvosi székben egymást váltogatják a gyerekek. Aki akar, ki-be járkálhat, miközben az orvos dolgozik. Nem fél senki.

Kissé furcsállottuk, hogy a rendelő képe belülről úgy tűnik, mint a tízperces szünet az iskolában. Dr. Piskóty Gábort azonban a nyüzsgés és a zaj egyáltalán nem zavarja. A gyerekeket név szerint ismeri — kartonok nélkül is tudja, kinek mi a baj a fogával. Pedig öt község hatezer felnőttje és ezeregyszáz gyereke tartozik hozzá.

A gyerekek pedagógus kísérő nélkül érkeztek a fogászatra, mégis rend van. Nincs szükség fegyelmezésre, remek játékok, ügyes technikai berendezések kötik le a gyerekek figyelmét! A váróterem is, a rendelő is tele van a fogorvos által készített, házilag barkácsolt játékokkal. Apró technikai trükkökkel működő, figyelmet lekötő, az idegességet és a félelmet kiküszöbölő gépeket látunk mindenütt.

Dr. Piskóty Gábor a kezelés előtt mindent elmagyarázott, megmutatta az eszközöket, őszintén megmondta, hogy picit, vagy egyáltalán nem fáj majd a kezelés. Ötig számolok — mondta, de mire a négyeshez ért, kész volt a kezelés. És megmutatta a kapcsolót, amely... a biztonságot jelenti, ugyanis, ha megijed valamitől valaki, nem kell tátott szájjal nyögni-kunyerálni, hanem egy mozdulattal kikapcsolhatja a fúrógépet.

De alig került erre sor. Olyan remekül felszerelt a rendelő, akár egy fővárosi klinikán. Gyorsfordulatú, vízhűtéses turbinafúrógép, modern lámpák, fogászati eszközök segítik nemcsak a jó kezelést, hanem a fájdalommentességet is.

Közben a váróteremben is zsibongott a gyereksereg. Akik várakoztak, kipróbálhatták, hogy mit tudnak az általános fogászati kérdésekről.

Három lány ült le egymás mellé, és maguk elé tették az elektromos zsüri elnevezésű vetélkedőgépet. Akik vizsgáztattak, és akiket „feleltettek" mindnyájuknak kellett ismerniük a helyes eredményt. (Ti is próbát tehettek — a héderváriak fog-as totóját a Töprengőben megtalálhatjátok.)

Másik csoport a Miniscopnál játszott. Régi tévé-plexiből, rajztáblából, vízcsapból, nagyítóból és villanyégőből áll a szerkezet. Belülről rögzített diaképek — kívülről körbeforgathatók. Ha megunják, tárat cse-

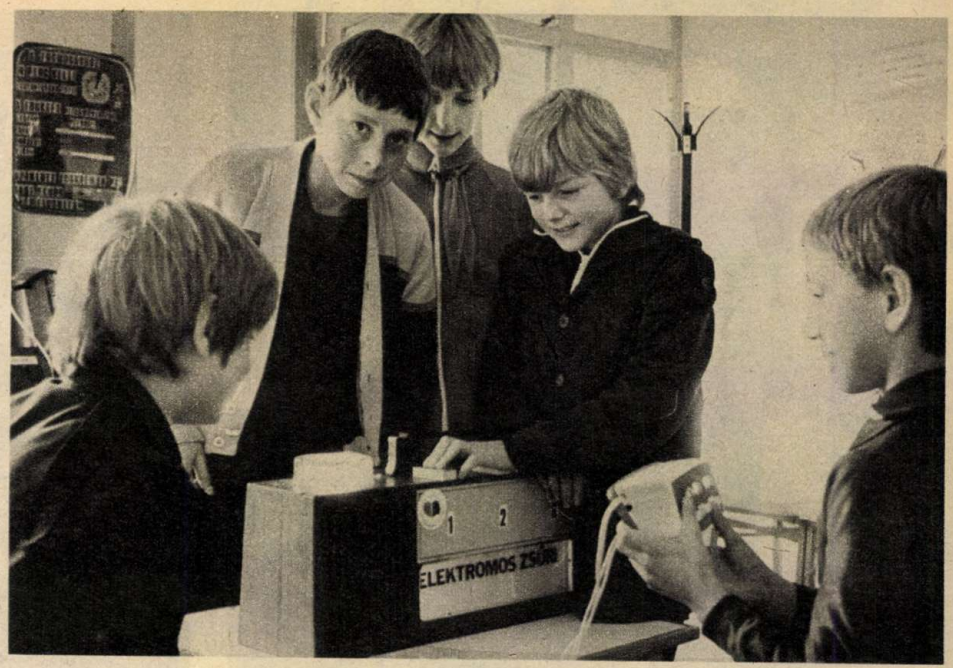

Ez az a bizonyos kapcsoló. Biztonságérzetet, megnyugvást jelent a székben ülőknek. Ezzel a fúrógépet bármikor leállíthatod

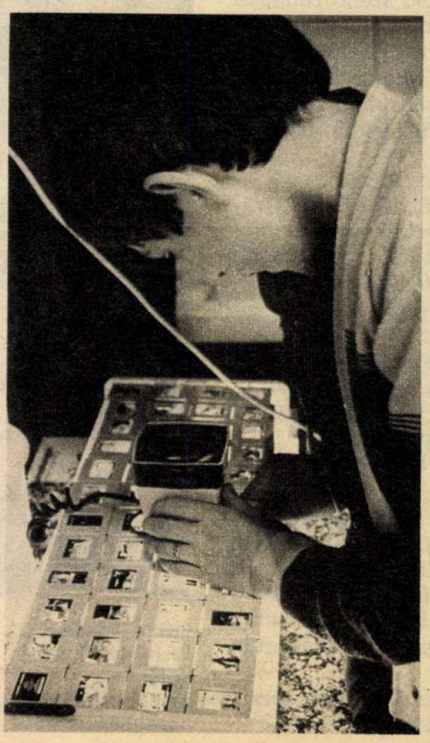

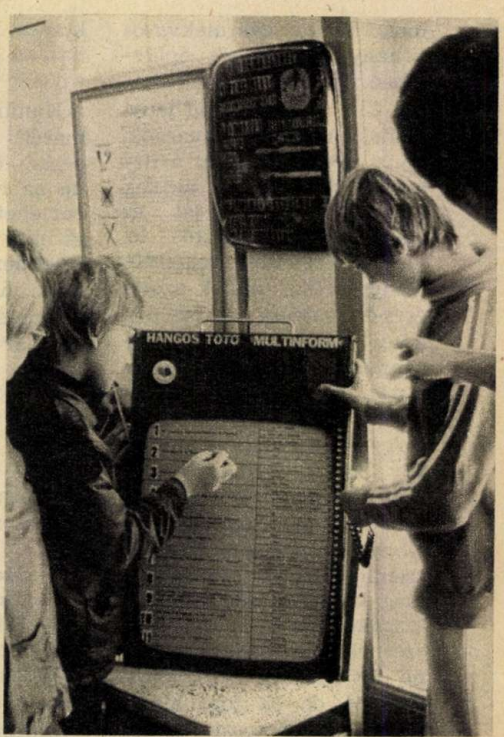

Hangos totó, vagyis a Multiform. Ha eltaláltad a helyes választ, megszólal az elrejtett magnetofon

És ez is a félelem elterelésére szolgál. Benn a rendelőben működik ez a játék

rélve újabb sorozatot nézhetnek. Hasonló kisgép a diavízió. Itt egy üres tévékávába szerelte az orvos a villanymotorral hajtott, végtelenített mesefilmet. Hiába mese, a hatodikosok is tátott szájjal olvasták Makk Marci tanácsait. (Ilyenkor bezzeg kinyitják a szájukat!)

Fölsorolni sem lehet, mi minden látható még, ami a gyerekek tájékoztatására, szórakoztatására szolgál. Csak a legújabbat említjük meg: a neve Multiform. Lényege: elektromos kapcsolások segítségével választhatják ki a jó feleletet a kérdésre a kíváncsiak. De még nincs vége! Megszólalt a szerkezet és elmagyarázta, hogy miért így, vagy miért úgy jó a válasz. A játék harmincszor végigjátszható. Ezután a gép magnókazettája S.O.S. jeleket ad le, és kéri, hogy fordítsák meg a kazettáját. Ennek megtörténte után természetesen köszönetet mond.

A fogminták kiöntéséhez drága vibrátor vagy hosszadalmas kézi munka szükséges. Piskóty doktor mosolyogva húzta elő az egyszerű masszírozó gépet. Erre kevés műanyagot tett rá — hogy ne legyen piszkos a gép — és ezzel máris elkészült az „új" vibrátor.

Tizennyolc éve ugyanazon a helyen dolgozik dr. Piskóty és körülbelül tíz év alatt tizenöt újítását fogadták el.

Még most is magyarázná gépeinek működését, játékainak, trükkjeinek fortélyait, ha nem kértük volna, hogy az ő általa legfontosabbnak tartott tanácsokat foglalja össze a Pajtás olvasóinak.

— Az egészséges fogápoláshoz helyes táplálkozás, sok rágás szükséges.

— Csökkentsétek az édességek fogyasztását, este fogmosás után egy szemet sem!

— A legfontosabb az esti fogmosás!

— A száj- és fogmosás legalább négy percig tartson. Az egyperces fogvakarás gyakorlatilag hatástalan. (Vöröses festékkel Gondár Erika fogait megszínezte. Erika fogat öblített, s ahol a festék fönnmaradt, ott tisztítani való akadt. Stopper indult, fogkefe lendült, s 1-2-3 perccel később még ugyanott volt a folt. Négyperces, erős dörzsölésre teljesen megtisztult, fehéren villogott Erika foga.)

— És végül: ha egészséges a fogad, akkor se hanyagold el az ellenőrzést. Időközönként menj el a fogorvoshoz. Hátha! Soha nem lehet tudni . . .

Forrai G. János

Fotó: Wagner Margit

A Budavári Palota udvarán a rádiósok fogadták a kiállításra érkezőket

szítő kiállítás-sorozatot és bemutatót rendez a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum mindazoknak a 14 éveseknek, akik még nem tudják, milyen szakmát, hivatást válasszanak. Természetesen nem minden szakmát, csak néhány, nagyobb érdeklődésre számot tartót mutatnak be.

A szeptember 26-tól november 28-ig tartó eseménysor egyikén, október 17-én a közlekedés, szállítás, hírközlés mutatkozott be. Működő modellek, KRESZ-tesztek, színes prospektusok, és a fenti szakmákat bemutató fotósorozatok csináltak kedvet a látogatóknak ezekhez a szakmákhoz. Ismeretterjesztő filmek tájékoztatták a közönséget „élőben" a valódi helyszíneken végzett munkákról.

Ezen az októberi vasárnapon a látogatókat a budavári palota udvarán a Magyar Honvédelmi Szövetség rádiós bemutatója fogadta. A félig CB-s, félig rövidhullámú amatőr sávokon működő adó-vevővel, a HG5TX jelrült kapcsolatba lépni egy Budapesttől 130 kilométerre, családi látogatáson levő CB-sel.

Bent egy modellvasút szórakoztatta a nézőket; fent az emeleten egyenruhás MAHART-osok adtak felvilágosítást az érdeklődőknek; rengetegen „fejtették" a KRESZ-teszteket; nagy csoport hallgatta a repülőgépszerelő szakmáról előadást tartó MALÉV-es szakembert, aki egy repülőgépmotor-részletet is bemutatott.

A rendezvénysorozat még folytatódik: november 14-én, 11 órakor a műszeripar, az elektronika és a híradástechnika, november 21-én az egészségügy és a vegyipar, november 28-án a kereskedelem, a vendéglátóipar és az idegenforgalom mutatkozik be.

Tehát aki még nem tudja, milyen pályát válasszon, nézze meg a hétről hétre változó kiállításokat, hátha jó tippet kap!

S. B.

Fotó: Karasz Lajos

A tökéletes mozdonymásolatból csak a masiniszta hiányzik. Az igazit, lehet, hogy ez a fiú fogja majd irányítani?!

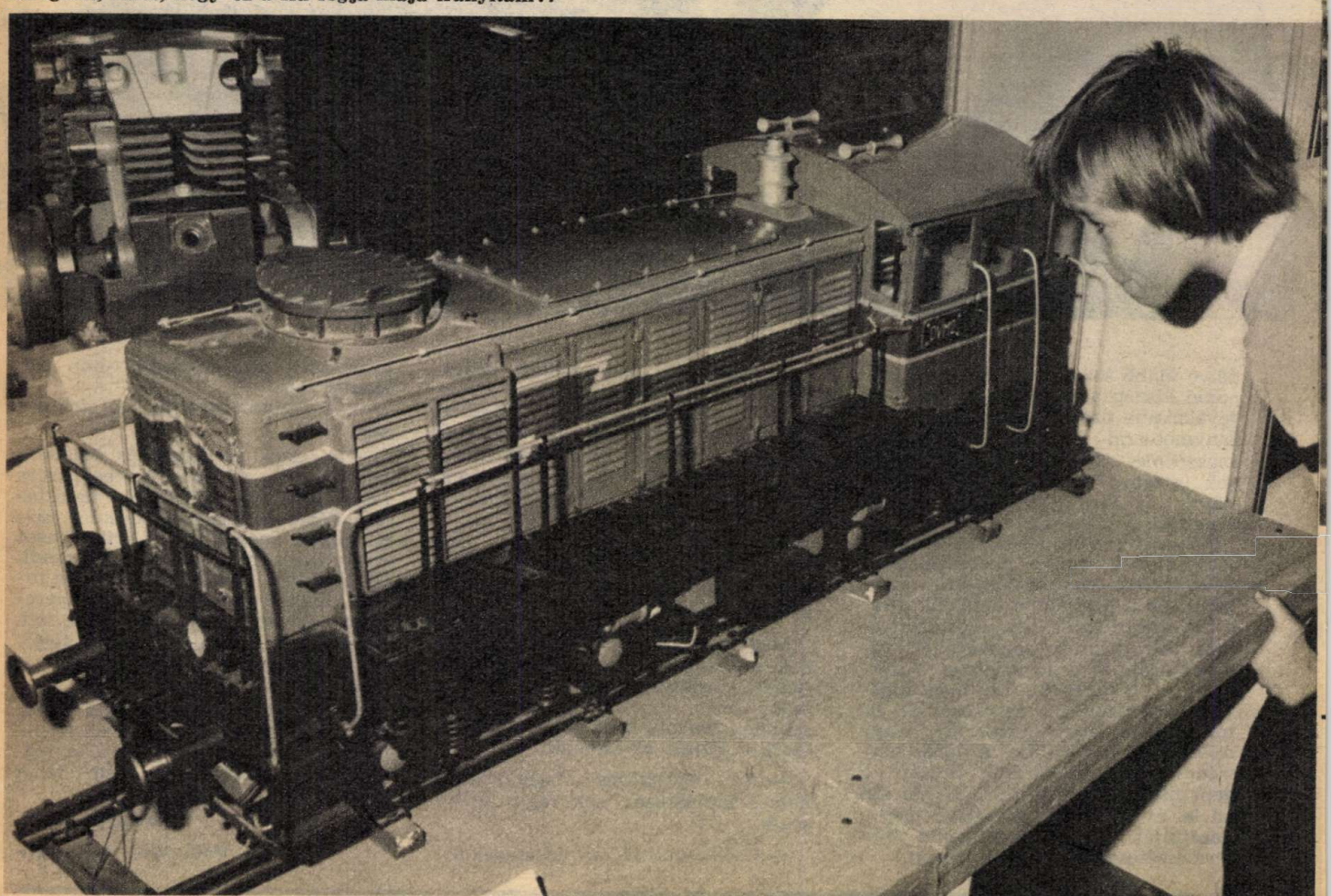

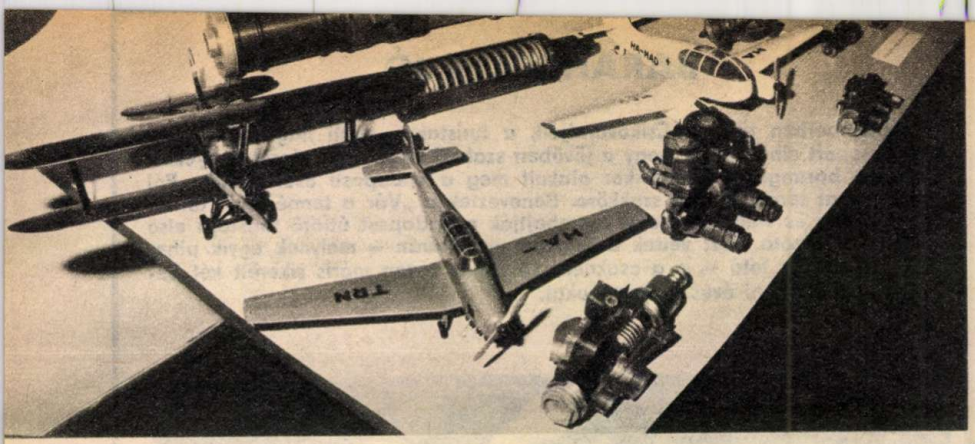

valamilyen repüléssel kapcsolatos szakmát válasszanak

A gépek iránt érdeklődők kipróbálhatták a működő modelleket

KAPHATSZ EGY JÓ TIPPET!

ZSIBONGÓ

EGY NYOMDA CENTENÁRIUMA

Rajunk névadója Kner Imre, a könyv művésze, szülőhelyünk híressége. S hogy miért éppen most írunk erről? A Kner Nyomda történetében az 1982-es év jeles dátum, most ünnepli megalapításának századik évfordulóját. A nyomdát 1882-ben Kner Izidor alapította Gyomán, majd fia, Imre tette világhírűvé. Nyolcadikosok lévén már negyedik éve folyamatos gyűjtőmunkát végzünk a Kner családról, a nyomdáról, és tablókat, albumokat készítünk. S legszebb hagyományaink közt tartjuk számon a Kner próbát, melyet minden évben februárban rendezünk meg, névadónk születésnapján. (E tudósítást a gyomaendrődi 2. sz. Általános Iskola 8. b. osztályának tanulói küldték.)

NYOMJUK A SZÖVEGET

— Jól értettem, öregem...? Szóval neked tetszik a Csipke Rózsi, és nem mered neki megmondani. Na ne röhögtess...! Neked fogalmad sincs, hogyan kell a csajokkal bánni. Határozott fellépés, barátom, lehengerlő modor, egy kis szöveg... Apám, én azt sem tudom, hogyan meneküljek előlük! Micsoda...? Hogy éppen itt jön a Csipke? Na szia!... én menekülök...!

BARANGOLNI JÓ

Szeptemberben történt, Csikóváralján, a turistaház előtti nagy réten. Egy gyerekcsoport elhatározta, hogy a jövőben szabad ideje nagy részét hegyeket-völgyeket barangolva tölti. Ekkor alakult meg a budapesti 895. sz. Ilku Pál Úttörőcsapat természetjáró szakköre. Beneveztek a „Vár a természet!" turisztikai játékba és vállalták, hogy végrehajtják a Budapest úttörő túristája első programját. Azóta részt vettek a Ságvári emléktúrán — melynek egyik pihenőjén készült a fotó —, s a csaknem 14 km-es távon máris sikerült két bélyegzéssel elindítani éves programjukat.

SZILVAFŐZÉS

Gulácson a gyerekek is tudják, hogyan kell főzni a „nemtudom szilvát". A receptet Szabó Éva és Zoli adta: szedd le a szilvát, majd főzd meg egy rézüstben — tizenkét órán keresztül! Akinek van türelme a fél napi szorgoskodáshoz, megérdemli majd télen a lekváros derelyét.

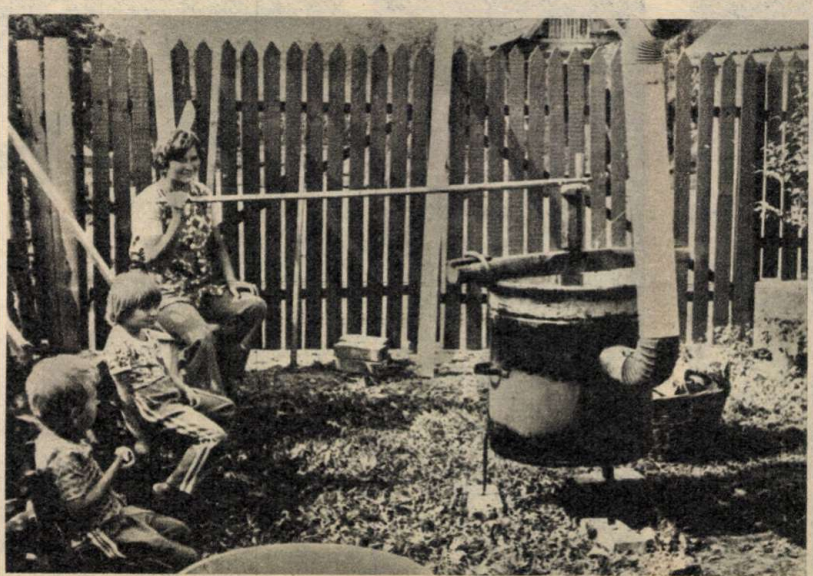

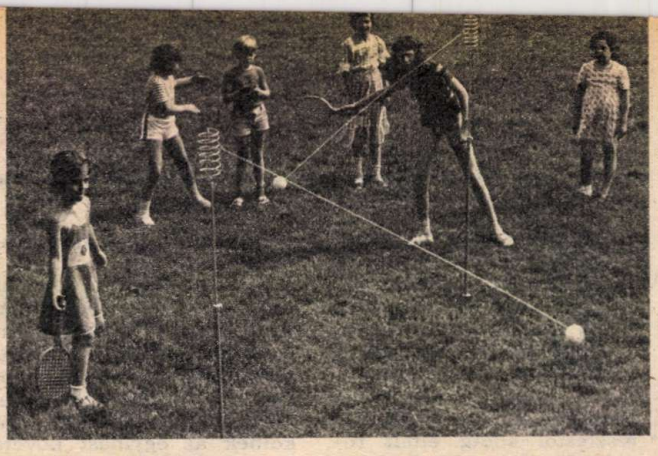

LENGŐTENISZ

Ahogy nézed ezt az ötletes „szerkentyűt", semmiségnek véled a körbe-körbe mozgó labda ütögetését. Amint a kezedbe veszed az ütőt, egyszerre megváltozik a véleményed. Jön a labda, puff! — és a levegőt találod el. Azután javul a mérleg: kettő talál, egy mellé... De nem adod fel, nem hagyod, hogy az a kis vacak labda tréfálkozzon veled. Tovább ütöd, vered, püfölöd... És csodák csodája, a töretlen gyakorlás után egyszer csak az ütőd vezényszavára kezd pattogni a labda. Ekkor érzed igazán, hogy meghódítottad ezt az új sportszert.

Meghódítottad és egyben meg is szeretted!

ÚJRA A TATAMIN

Az idei cselgáncs úttörő-olimpia budapesti döntőjét az Ú. Dózsa rendezi. A versenyt november 14-én, reggel kilenc órai kezdettel bonyolítják le az egyesület Megyeri úti edzőtermében. A XV. kerületi úttörőház hatvan fős zenekara nyitja majd meg a viadalt, az érdeklődők megtekinthetik a gyermekszakkör kiállítását, a verseny tiszteletére kiírt fotópályázat győztesei díjakat kapnak.

MARGÓ

A minap egykori falumon utaztam át. S mint mindig, jó előre most is nekikészülődtem a találkozásnak. Magamban a piros jelzésben reménykedtem: a várakozás több időt ad majd a nézelődésre. De hát mert gyorsvonat volt, szabad utat kapott.

Nyolcvan kilométeres sebességgel futott hát el a szemem előtt a faluszéli patak, a templom szürke tornya. Egy villanásra föltűnt a vasutas is: bal kezében a tárcsa szabad utat jelzett, jobb kezével katonásan tisztelgett. Úgy állt, ahogy állni látom harminc éve immár. Tiszti egyenruhája, mint egykoron, most is tiszteletet parancsolt, sapkája büszkeséget kölcsönzött neki. Gondolkodtam a nevén, aztán eszembe jutott: az ilyen egy-helyen-megálló, megmaradni tudó emberek nevét nem szokás megjegyezni. Igazságtalanság lenne? Nem hiszem. Olyanok ők, mint a faluszéli patak, vagy a templom messze látszó tornya: biztonságot adnak. S nekünk, világot megkerülőknek találkozni kell velük, hogy hazataláljunk.

(Major)

INDÍT A DEÓ

Örömmel adunk hírt arról, ha egy ígéretesnek tűnő együttes alakult. A feszes, lüktető rockzenét játszó DEÓ tagjai valamennyien kipróbált muzsikusok. Molnár Erik énekes és a váci Corpus együttes tagjai eddig külön-külön bizonyították tehetségüket. Most közösen próbálkoznak egy ütőképes csapat létrehozásával. Október közepén már bemutatkoztak az Új Egymillió Fontos Hangjegy műsorában. A jó koncerteket kedvelők pedig november 20-án Budapesten a Lágymányosi Közösségi Házban, 26-án bázis klubjukban, Vácott a Híradástechnikai Gyárban láthatják, hallhatják az egészen friss DEÓ-műsort.

KÉTSZERESEN IS NEHÉZ

Azt mondják, hogy a mai diáknak könnyű a dolga! Még kilóra is sok az, amit meg kell tanulni

ZSIBONGÓ

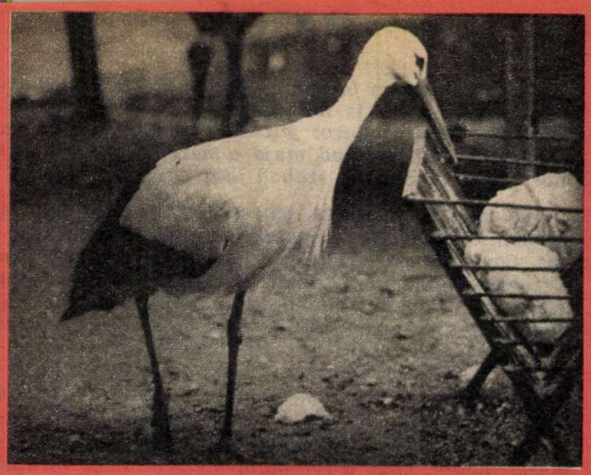

Ellenfelek. A francia születésmese szerint a kisbabát a káposzta „hozza", más mesékben a gólyára hárul ez a feladat

NA, MI VAN?

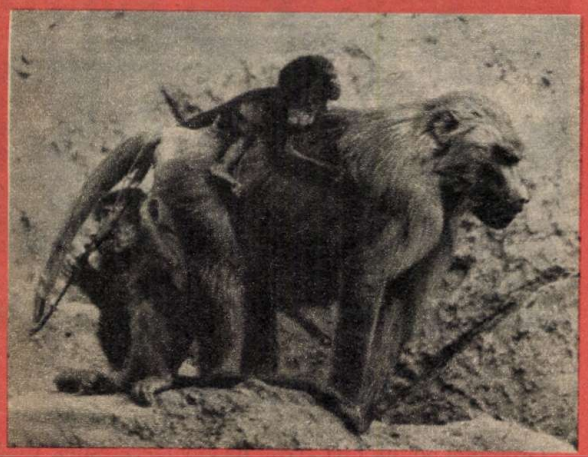

Melyiket szeressem? Az egyik az árnyékomba vonult, a másik percenként sarkantyúzza az oldalamat. Na, mi van, indulás!

Hé, mi vagyok én, szálloda? Meg kéne mozdulni és elzavarni, amíg meg nem „tisztel". Na és ha megtisztel, akkor mi van?

FOTÓ: WAGNER MARGIT

CSODÁLATOS

SEMMISÉGEK

Egyszerű barátunk hétköznapi történetét legutóbb ott hagytuk abba, amikor — összes eddigi élettapasztalatának birtokában — elindult az iskolába. És mivel az ébresztéstől eddig eltelt rövid idő alatt is számtalan érdekességre, összefüggésre derült fény, úgy véljük, érdemes lesz továbbra is figyelemmel kísérnünk az eseményeket . . .

* * *

Az ember tehát halad az iskola felé. A reggel hideg és borongós. A hangulatunk is. Örökké csak tanulni, tanulni, tanulni . . . hogy vinné el az ördög az egészet. Hát élet ez így?

Bezzeg az állatoknak mennyivel egyszerűbb a helyzetük! Megszületnek, néhány napig csetlenek-botlanak, aztán gondtalanul élik világukat, amíg meg nem halnak. Semmi matek, semmi földrajz, semmi biológia. Amit tudniuk kell az életről, azt egyszerűen öröklik a szüleiktől. Velük született ösztöneik révén kész cselekvési és magatartási mintákkal rendelkeznek az életük során előreláthatóan felmerülő összes problémára vonatkozóan. Ráadásul ezek az „előregyártott", beprogramozott sémák roppant hatékonyan szolgálják az állat boldogulását, hiszen hosszú évmilliók során alakultak ki. A táplálékszerzés, a fészek vagy odú elkészítése, az időjáráshoz való alkalmazkodás, az udvarlás, a párválasztás, az utódok gondozása stb. mind-mind olyan tevékenység, illetve képesség, amelyet minden egyéni szorgalom nélkül, tálcán nyújt az élet az oktalan jószágnak.

Ezzel szemben az ember — a természet csúcsteljesítménye (!) — a világ leggyámoltalanabb lényeként vág neki az élet nagy kalandjának. Egy év is eltelik, mire úgy-ahogy tipegni kezd, további évekre van szüksége, amíg lassanként felismeri a környezetében található tárgyakat, amíg megtanul beszélni stb.

Hát hol itt az igazság . . .?!

Nos kétségtelen, hogy az emberi öröklődésből a készen kapott tudás kimaradt. Viszont az is kétségtelen, hogy ez tulajdonképpen — óriási szerencse! Mert ehelyett olyasmit örökölnek az egymást követő nemzedékek, amit az embereken kívül egyetlen más élőlény sem. *A tanulás, a megismerés képességét!* És ez az a képesség, amely az embert magasan az állatvilág fölé helyezi. Walter Hollitscher neves osztrák biológus szerint az emberi agy végső soron a túlélés eszköze. Megismerő, a tudnivalókat elraktározó képességével bőségesen kárpótolja az embert az agyarak, a karmok, a tépőfogak, a készen kapott viselkedési sémák, és az állatok alkalmasságát, életrevalóságát biztosító egyéb tulajdonságok hiánya miatt.

Gondoljuk csak meg, vajon tényleg olyan irigylésre méltó az állatok tanulástól mentes élete? Itt van például a hangyák vagy a méhek oly sokszor megcsodált „tökéletes" társadalma. Évmilliók óta működik pontosan, precízen, tévedhetetlenül.

És ugyanúgy.

Esetünkben ez az utóbbi a döntő mozzanat. A hangyák és a méhek társadalma kifogástalanul működő, önmagát folytonosan reprodukáló — újjáteremtő — gépre emlékeztet, annak minden előnyével és hátrányával együtt. Természetesen mind az előnyöknek, mind a hátrányoknak ugyanaz az alapja: az egymást követő nemzedékek minden egyes tagja születése pillanatától „tudja", hogy mit kell tennie, hogyan kell viselkednie. Ez a tudás annyira alapos, hogy az egyes hangya vagy méh *egész egyszerűen nem is cselekedhet mást*, mint amit a génjeiben örökölt utasítások előírnak a számára. Van „aki" királynőnek születik, mások dolgozónak, herének, megint mások harcosoknak. És ahogyan egy gépezet alkatrészei sem egyformák, ugyanúgy különböznek egymástól *külsőleg is* a különböző szerepre született egyedek.

AZ ÖRÖKSÉGBŐL KIMARADT

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

A vele született tudás tehát feleslegessé teszi a tanulást, de egyszersmind kizárja a változtatás, a fejlődés lehetőségét is. Az ember gyámoltalannak születik, kezdetben még táplálkozni sem tud önállóan, de képes arra, hogy — hosszú és fáradságos munkával ugyan —, elsajátítsa az elődök által felhalmozott tudást. Hogy okuljon a múlt jó és rossz tapasztalataiból egyaránt, és *merőben új válaszokat keressen* az élete során jelentkező helyzetekre. Az ember úgyszólván semmire sincs előre programozva, de éppen ezért — legalábbis elvileg — bármi lehet belőle. Körülményei, szorgalma, egyéni képességei döntik el, hogy űrhajós, ékszerész, pék, vagy édesvízi búvár válik-e belőle. Az állat öröklött tudása révén egyetlen szerepre alkalmas, az utód sohasem lesz se több, se kevesebb a szülőknél. *Az ember ott kezdi alkotó tevékenységét, ahol az előző nemzedék befejezte.*

A legcsekélyebb okunk sincs tehát afelett keseregni, hogy a készen kapott tudás kimaradt az örökségünkből. A hangyák és a méhek társadalma néhány százmillió év óta változatlan formában ismétlődik, az egyedek legparányibb „szabadsága", döntési vagy választási lehetősége nélkül. Az ember néhányszor tízezer év alatt a makogó őshordáktól a mesterséges égitestek létrehozásáig jutott, miközben modern társadalma kifejezetten elvárja valamennyi tagjától *egyéni képességeinek mind tökéletesebb kifejlesztését.*

Vagyis — tanulni kell. És akár a legcsípősebb, legborongósabb hajnalon, és ugyanilyen hangulatban sincs igaza annak, aki úgy véli, hogy ez azért már mégiscsak lelketlenség a társadalom részéről. A társadalom ugyanis egyedi emberekből áll. És ahogy a mi létünk a többi ember tudásától és szorgalmától függ, ugyanúgy elvárja tőlünk ez a többi ember, hogy mi is — erőnkhöz mérten — hozzájáruljunk a közös otthon „díszítéséhez"...

Szokásos kérdésünk ezúttal így hangzik: a merev, áthághatatlan indiai osztálytagozódás — a kasztrendszer — mennyiben „segítette elő" India gazdaságának évszázados elmaradottságát? Akinek kedve van velünk játszani, válaszoljon.

Azután ismét mi lépünk.

Cser Gábor

A fiúkat rendőrségi figyelmeztetésben részesítették. Határozott szavakkal intették őket, hogy máskor, másfajta unaloműző foglalatosságot keressenek maguknak. Az ilyen szórakozásból nagyobb baj is származhat. Még a szemét is kilőhetik valakinek, miközben a galambokat célozgatják.

A VIZSGÁLAT

A figyelmeztetést megelőzte a vizsgálat, a fiúk elég sok gondot, munkát adtak a budapesti V. kerületi Rendőrkapitányságnak.

— Úgy kezdődött, hogy sorra érkeztek hozzánk a bejelentések telefonon is, levélben is, miszerint a belvárosi tereken a gyerekek csúzlival, U-szöggel lövöldöznek a galambokra és a verebekre — mondja Borovácz Olivér, alhadnagy. — Neveket nem mondtak a telefonálók, a levelekben sem találtunk, nehéz volt a nyomozás. Rengeteget járkáltunk a tereken, önkéntes rendőröket is bevontunk, de nem láttunk csúzlizókat. A bejelentések csak jöttek, közben az Esti Hírlapban megjelent egy cikk, bizonyos U-szögesekről, akik már emberre is rálőttek... Egyszer aztán a kerületi KISZ-bizottságon, amikor megint szó esett a csúzlis gyerekekről, valaki már neveket is tudott mondani. Így jutottunk el...

Sorolja a neveket, de azt kéri, ne írjam meg.

— Ezek rendes fiúk, csak nem találták még meg a hasznosabb időtöltést, a könyvtárakat, a sportklubokat, a sokféle szakkört. Én itt nőttem fel ebben a kerületben, itt voltam ifivezető is. Tudom, hogy itt a legszűkebbek a játszóterek, itt van legkevesebb lehetőség kerékpározni, focizni, rohanni...

— A rendőrségi figyelmeztetést is ön mondta el nekik, most meg védi őket.

— Fogalmazzunk pontosabban. Azért adtunk nekik figyelmeztetést, mert védjük őket. Én itt a rendőrségen ifjúságvédelemmel foglalkozom.

— Kihallgatták a fiúkat?

— Meghallgattuk őket. Biztos vagyok benne, hogy emberre ezek a

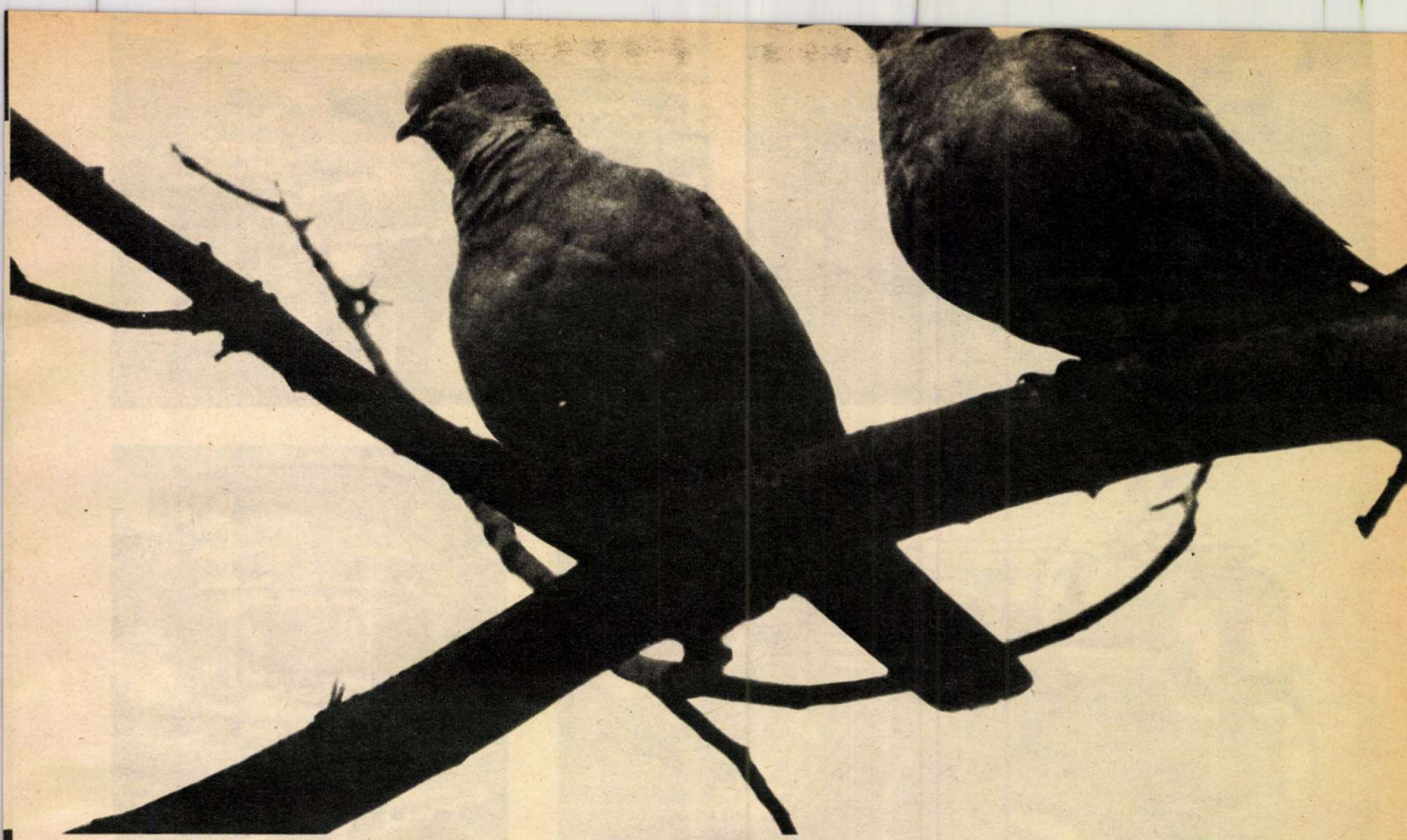

gyerekek nem csúzliztak. Elismerték viszont, hogy hurokkal fogtak galambokat, egyikük pedig kerékpárral átment egy kisverében.

A FIÚK

— Ki fogta meg hurokkal azt a galambot?

Az iskola igazgatóhelyettese segít a kérdést követő csend feloldásában.

— No, beszélj, biológus!

— Én voltam. Cérnából készítettem hurkot, lesben álltam és az alkalmas pillanatban megrántottam.

— Miért kellett neked az a galamb?

— Már régen nézegettem. Tetszik tudni, még a lába szára is tollas volt, és ez nagyon érdekes. Úgy szerettem volna megnézni jó közelről.

Magam előtt látom az esetet. Napsütés, nyár, a padokon emberek pihennek, s egyszer csak fel kell háborodniuk, mert egy galamb hurokban vergődik, csapkod a szárnyaival, menekülne, de egy szőke, vékony „rossz fiú" fogva tartja. Nem tudhatják, hogy ez a fiú szereti az állatokat és a kíváncsiság hajtja.

— A nagyapám Tamásiban galambdúcot is készített, meg odúkat a cinkéknek. Úgy szeretek ott lenni! — mondja Sz.

— Mit csináltál az elfogott galambbal?

— Jól megvizsgáltam, aztán anyunak is hazavittem megmutatni. Csodáltuk együtt a galamb zöld begyét. Aztán elengedtük. Anyu is szereti az állatokat. Most is vannak halaim, meg nyolc egerem, két fehér, hat szürke... Egyet az országút on fogtam ezen a héten, amikor a sulival mezőgazdasági munkán voltunk. Vékony, legyengült kis egér, kint vannak a bordái. Majd felerősítem. Beteg kisverebet is meggyógyítottam már.

— Az apukám vadász volt, engedéllyel lőtt az állatokra — szól a beszélgetésbe V., a másik fiú. — Természetesen az erdőben, s csak arra az állatra, amelyre nem volt éppen tilalom.

Úgy gondolom, ezt azért mondja, hogy kicsit bizonyítsa „vadász vérét". Aztán egymás szavába vágva azt is bizonygatják, hogy nagyon sok a fővárosban a galamb, betegséget terjesztenek, tetvesek... A végén megállapodunk abban, hogy bármi legyen is, nem az általános iskolások dolga, hogy megbotránkozást okozva ők ritkítsák a galambokat.

— Tudok olyan esetet, hogy valamilyen hivatalos személyek fogamzásgátlót szórtak szét a galambok között, egy néni odament, összesöpörte az egészet és beledobta a kukába — méltatlankodik T.

— Van a téren egy vak galamb. Ismerem régen. Akkor vakult meg, amikor egy férfi belerúgott. Nagyon sajnáltam, és így vakon is szeretem — szól ismét Sz. — Szelídek ezek a belvárosi galambok. A Váci utcában van egy virágárus bácsi, csak széttárja a karját és máris ráteleps zenek. Ilyen madarakba belerúgni? És nem gyerek tette! És mindenért ránk szólnak a felnőttek. Ha a homokozóban csinálok egy jó match-box-pályát, jön egy nagymama a kis háromévessel és elzavar.

— Ha felfordítunk két padot kapunak, megint jönnek: a tér nem focipálya, szeretnének leülni — dohog mérgesen a legnagyobb fiú. — Megmondom őszintén, én unalomból csúzliztam a galambokat. Először sörösüveg volt a cél, aztán mozgó célpont kellett. Tessék elhinni, hogy ha lőttem is, egyetlen galamb sem pusztult el az U-szögtől. És szörnyű érzés volt, amikor az a kis veréb... Szégyellem, ami történt, többé nem teszem.

MAJD HELYREHOZZÁK

Miközben írom ezt a cikket, a tévét is hallgatom, meg oda-odanézek. A budapesti V. kerületi Párisi utcában egy fiatal házaspár magánkertet — akváriumot — rendezett be a pincében. Kápolnási Béla és Somor Ildikó a látogatók belépti díjából akar megélni, de az V. kerületi gyerekeket ingyen fogadják.

Ilyen felnőttek is vannak. Ők vannak többségben. Az iskolában — ahová a fiúk járnak, s ahol egy tenyérnyi udvar sincs — elmondták a tanárok, hogy iskolai állatkertjük, élő szertáruk is volt. Ebben az évben megszüntették, mert annyi az elsős, hogy nekik kellett a hely. Voltak halak, sáskák, tengerimalacok, egerek, sündisznó, afrikai tücsök, kagyló, teknős, papagáj... Az állatokat szétosztották a gyerekeknek, otthon gondozzák, nevelik őket.

Unatkoztak, szórakoztak, kíváncsiskodtak, amikor durván bántak az állatokkal. Hibáztak, majd helyrehozzák. Sokan vannak, akik segítenek nekik.

Szigeti Piroska

Fotó: Karasz Lajos

1

2

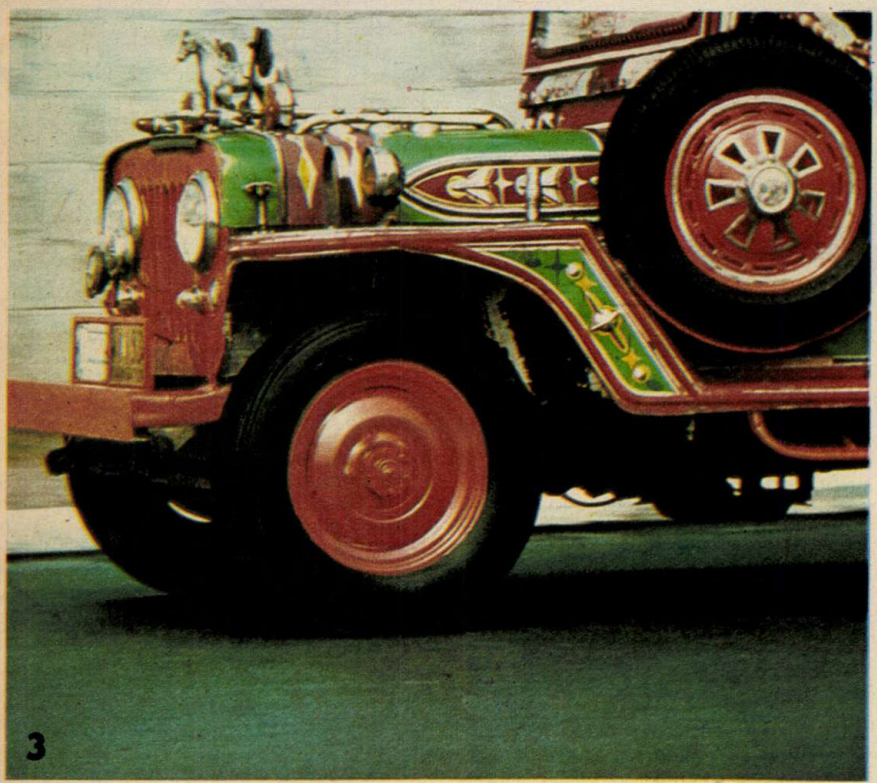

3

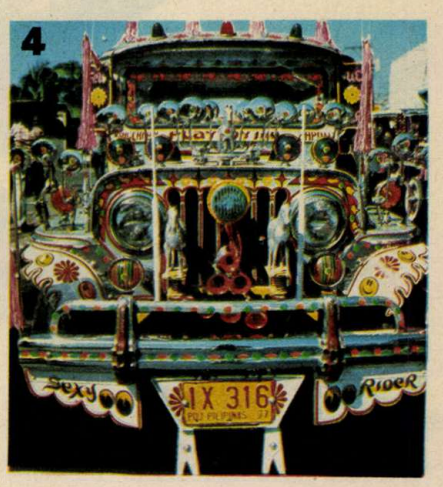

4

1. Városnéző kiskocsi egészen egyszerű díszítéssel
2. Társas taxik, visszapillantó tükrök dzsungelével
3. A teljesen szolid kivitelű személygépkocsin is akad azért furcsaság; ezüst ló a motorháztetőn
4. Dudák és lámpák, tükrök, kürtök és a giccses díszítések egy manilai taxin
5. Tigris és a nyuszik. Ez nem mese, hanem a fantáziadús festő mázolmánya a gépkocsi oldalán

Hogy ezek a manilai taxik szépek-e, azt döntsétek el ti. Mindenesetre a Fülöp-szigeteken nem számít taxisnak az, akinek kocsiján nincs valamilyen mázolmány. Azt mondják, annál jobban megy az üzlet, minél rikítóbb a kocsi. A 8—16 személyes kisbuszok oldalán persze nagyobb a felület, itt még vadászatot is megjeleníthet az amatőr festő. Trillák, dallamok, kürtök helyettesítik a dudát is.

Fantázia, giccs, virágok és angyalok képe kocsin belül és kívül. Mindez egy-egy óriási fohász a turistához, hogy az ő kocsiját vegye igénybe, ne a másét.

F. G. J.

5

GICCSPARÁDÉ

Kitakarítás...

A borsostokányi Káposztás Benedek Termelőszövetkezet évek óta az elsők között van a kacsos rahedli termesztésében. Büszkeségünk kobaltkék egére azonban komor fellegeket von az a körülmény, hogy a termést évről évre nekünk kell leszednünk. Ráadásul a betakarítás igen kényes, nagy figyelmet és lelkiismeretességet igénylő munka, mert a kacsos rahedli gumója — mint ismeretes — a legkisebb ütődésre is szortyogóssá válik, és az rossz.

Ennek ellenére szilaj indulókat harsogva indultunk a földekre, kezünkben a rahedliszedő csippentyűvel, amelyet mindenki maga készített. Szerettük volna egy hetykén portyázó maroknyi kuruc vitéz benyomását kelteni, akik nem rettennek vissza a kacsos rahedli betakarításától sem. A csatatérre érkezve elsősorban az a meglepő felfedezés hasított belénk, hogy az iskola tulajdonképpen egészen rendes, barátságos hely. A rahedlitáblán ugyanis egyrészt ingovány fogadott, ami gázlómadár szemmel nézve minden bizonnyal fényűző környezetnek számít, viszont mi sehogyan sem tudtuk a gázlómadár szemével nézni a terepet. Még a sajátunkkal is alig...

Másrészt Áristom bácsi fogadott, aki szintén nem tartozik a környék idegenforgalmi látványosságai közé. Emellett tettekre serkentő dalaink iránt sem mutatta a legcsekélyebb fogékonyságot sem, mert megkéri, hogy ha lehet, hagyjuk abba az óbégatást. Ezek után hosszas fejtegetésekbe kezdett a kacsos rahedli betakarításának szakmai fortélyairól. Egy ideig udvariasan hallgattuk, de amikor észrevettük, hogy süllyedünk, a szavába vágtunk. Mondtuk neki, hogy tudjuk, hiszen évek óta mi szedjük le a kacsos rahedlit.

De nem jött zavarba. Szárazon közölte, hogy az eddigi tapasztalat fabatkát sem ér, mert az idei termés valahogy más, mint az eddigiek voltak. Tudniillik kedvezőtlen volt az időjárás.

— De hiszen egész nyáron meleg volt! — mondtuk, miközben ismét süllyedtünk néhány centit. — Márpedig a kacsos rahedli a meleget szereti.

— Az lehet — válaszolt türelmetlenül Áristom bácsi. — Én viszont utálom a meleget, így aztán nem lett idejében alákepesztve a murmincs... Szóval a lényeg az, hogy az idei termés a föld alatt van, holott máskor éppen vállmagasságban szokott lenni. Úgyhogy menten hozzák a kapákat.

De akkor már a csapatvezetőnknek is beázott a lábbelije, és ez különböző indulatokat ébresztett benne. Fojtottan közölte, hogy szeretné, ha mégis a rahedliszedő csippentyűvel dolgoznánk, ha már elkészítettük magunknak.

— Kapa! — vakkantott mérgesen Áristom bácsi. — A föld alatt nem lehet csippenteni!

— Csippentyű! — sikoltott a csapatvezető, mert a lábikráját megcsípte valami a víz alatt. — A rahedli gumója a föld felett terem!

— Ha alákepesztik a murmincsot! — magyarázta idegesen a szakember. — De nem kepesztették alá!

— Kínos. A történelem majd ítélkezni fog a bűnösök felett! — jövendölte hűvösen a főnök. — Mi csippenteni jöttünk, és nem kapálni...!

A tárgyalások itt holtpontra jutottak a teljes nézetazonosság teljes hiánya miatt. Szép lassan tovább süllyedtünk. Ebben a válságos pillanatban érkezett a helyszínre Wolfram Benedek főagronómus, és szerencsére volt egy javaslata.

— Elsősorban a gyerekeket szedjük ki a földből! — indítványozta. Hősies, és igen körültekintő munka következett. Mert a sors kifürkészhetetlen akarata folytán mi is kényesek voltunk a legkisebb ütődésre. Meg aztán a szülők sem szívesen veszik át az ütődött gyereket.

Most váratlan dolog történt. Wolfram Benedek izgatottan pusmogott valamit Áristom bácsinak, majd gondterhelt arccal hozzánk lépett.

— A helyzet az, hogy ehhez a földhöz egy újjal sem szabad nyúlni. Ugyanis a régészek ősi kincseskamrát gyanítanak ezen a helyen, még Julius Augustus September császár idejéből... Viszont van a fészerben egy óriási halom szárított muskotály, amely még hámozatlan. Meg kellene hámozni, és akkor örökké könnyezve emlékeznének erre a napra a tsz dolgozói.

...Hámoztuk a muskotályt, de közben állandóan a kincs járt az eszünkben. Néhány elszánt tekintet összevillant...

És reggelre kitakarítottuk a földet! Gondosan felszedtük a kacsos rahedligumókat is, hogy ne zavarjanak a kutatásban. Kincs azonban nem akadt. Mindennek a tetejébe még elvesztettem a csippentőmet is, de mielőtt komolyabb átkokra ragadtattam volna magam, ismét megjelent Áristom bácsi. Néhány egyszerű szóval elmondta, hogy apró tréfa volt az a dolog a kinccsel, mert tulajdonképpen a kacsos rahedli volt a kincs. És öblösen kacagott hozzá.

Engem külön is megvigasztalt, hogy jövőre majd megkeressük a csippentyűmet, ha az egész határt kell is felforgatni érte. Így legalább nyáron megint nem kell alákepeszteni a murmincsot a kacsos rahedlinek, amelynek termesztésében — fájdalom — továbbra is az elsők között van a borsostokányi Káposztás Benedek Termelőszövetkezet. És van rá egy fogadásom, hogy a szárított muskotály hámozásában is az élre fog törni...

Cser Gábor

A MÚLT ÜZENETE

A célszerűség, az egyszerűség és a szépség – e három fogalom jut eszünkbe dédapáink házáról

Országos Szabadtéri Néprajzi Múzeum területén a régi magyar falu

A parasztházak ablakai nem üveghiány miatt készültek ilyen kicsire – a fűtőanyaggal spóroltak a házban élők

Árnyas fák, kispad, szalmatetős ház, fonott kerítés – hamisítatlan magyar falusi táj. Éppen csak a libák hiányoznak

A szabadtéri kemencében sült az igazi, ropogós, egy hétig is frissen maradó házi kenyér. De akkora munka volt elkészítése, hogy ma már csak kevesen vállalkoznak rá

A házsorokat végigjárt látogatók nagy kedvet kapnak ahhoz, hogy ilyen kedves, idilli környezetben éljenek

„Tüzesen süt le a nyári nap sugára /Az ég tetejéről a juhászbojtárra . . .”

Juhászbojtár, suba, pitvar, nyáj, falka, gulya. Nem ismeretlen szavak, csak éppen bajban vagyunk a „lefordításukkal”. Falkával, gulyával, nyájjal jobbára csak a vidéken élők találkozhatnak, a pitvarról pedig nem is beszélve, mivel e szó már egy kiveszőfélben levő helyiséget takar. Nem mindegy az sem,

A MÚLT ÜZENETE

hogy guba vagy suba. Hogy gyapjas juhbőrből készült, ujjatlan, hosszú köpönyegféléről vagy egy fürtösre szőtt, durva posztóból készült felsőkabátról van-e szó, mikor mi már úgysem hordjuk egyiket sem.

Nem mindegy. Nem lehet közömbös, hogy ismerjük-e azokat a tárgyakat, fogalmakat, melyek e szavak mögött rejlenek. Manapság egyre többen elevenítik föl szépapáink tudását. Akadnak, akik bogyókat, növényeket gyűjtenek, s azzal kísérletezgetnek, hogy e természetes anyagokkal fessék, színesítsék a vásznakat, a kelméket. Aztán vannak, akik fonni, szőni, hímezni tanulnak, s a már lassan-lassan feledésbe merülő népi motívumkincsekkel ismerkednek. Mások korongoznak, agyagot formáznak, tálakat, köcsögöket készítetenek.

Persze, nem arról van szó, hogy a népi építészet, állattartás, földművelés minden csínját-bínját ismernünk kellene vagy, hogy a népviselet, a népi díszítőművészet, a népballada és a népmese valamennyi szakkifejezésével tisztában legyünk. Hiszen ez a néprajz kutatóinak, az etnográfusoknak, a néprajz tudósainak a feladata.

Csupán arról van szó, hogy próbáljuk megbecsülni mindazt, amit őseink hagytak ránk, s tudásukat igyekezzünk a mában hasznosítani. Ebben pedig nagy segítségünkre vannak a néprajzi múzeumok, tájházak, szabadtéri bemutatók. A szentendrei Országos Szabadtéri Néprajzi Múzeum is ilyen.

Fekete Éva

Fotó: Szalay Béla

KEDVES ISMERŐS

„ÁBRÁNDOZNI SZERETTEM”...

Játszani csodálatos dolog. Belefeledkezni az élet egy elképzelt helyzetébe, kialakítani, megjeleníteni e helyzet figuráit, – játék ez is, meghozzá a színészek játéka.

Sokszor egyszerű és könnyű ez a játék, de van úgy is, hogy pokoli nehéz. Kinnal, verítékkel alakulnak a figurák, csak a szövegkönyv jelenthet biztos pontot, melynek segítségével a színész saját személyiségén keresztül jeleníti meg a darab egyik szereplőjét.

SZORGALOM

Káldi Nóra, a József Attila Színház művésznője sokat játszott, ábrándozott, fantáziált gyermekkorában. Már akkor megvolt tehát a képessége hozzá, hogy képzelt helyzetek szereplőjévé avassa magát. Ehhez már valóban nem kellett sok, csak annyi, hogy édesapjával elkezdjen rendszeresen színházba járni. Csodálatos előadások, nagyszerű, megkapó élmények, olyanok, amelyek képesek arra, hogy egy fiatal lányt a színészi pályára irányítsanak. Pszichológia vagy színészet, ez volt a nagy kérdés Káldi Nóra számára az érettségi előtt. A Színház- és Filmművészeti Főiskola felvételi vizsgája már márciusban elkezdődik, s júniusra kiderül, hogy a jelentkező álmainak előszobájában kezdheti-e a következő tanévet. Káldi Nórát felvették, tehát júniusban már el sem ment a pszichológia szakvizsgájára.

– Örültem nagyon – meséli –, de ha fordítva sikerül az sem lett volna baj, hiszen a pszichológusi pályához is nagy kedvet éreztem. Tulajdonképpen mind a két foglalkozás szép, mindkettőben emberekkel kell foglalkozni, bár igaz, hogy gyökeresen más formában.

A diploma után három hasznos tanulóévet töltött vidéken, majd Budapestre, a Madách Színház társulatához került. Nem volt üstökös, nem volt zseni, nem volt kirobbanó tehetség. Adottságai voltak, melyekre saját erejéből kellett felépítenie színészi jövőjét. Gyakorolt, gyakorolt és gyakorolt.

– Borzasztó nagy ambícióval dolgoztam – folytatja – annyira „éltem” a szerepeimet, hogy próba és előadás után sem tudtam az általam alakított figura hangulatától, érzésvilágától szabadulni. Lehet, sokszor meggyötörtem ezzel a körülöttem levő embereket. Amikor kedvességet, gyöngédséget vártak tőlem, akkor mondjuk, hogy pont Kleopátra gőgje égett bennem. Higgye el, nagyon nehéz... Persze idővel, ahogy kialakulnak reflexek a színészben, amelyeket összefoglaló néven rutinnak szokás nevezni, akkor már képes arra, hogy ha egy időre is, de megszabaduljon a szerepétől. Én azt hiszem, egyébként is, tehát alkatomnál fogva is érzékeny vagyok, hamar rabjává tud tenni egy-egy erősebb hatás.

FORDULAT

Való tény, hogy az érzékeny emberek nehezebben élik az életüket. Képesek kirobbanó teljesítményekre, ugyanakkor megjárják a hullámok völgyeinek legmélyebb pontjait is. Káldi Nóra életében is eljött ez a pillanat. Mellőzöttség, magánéletének útkeresései... Hullámok csaptak össze a feje fölött vagy éppen körülölelte őt a sűrű csönd.

– Rossz volt nagyon – emlékezik vissza –, valahogy elszakadtam a kézzelfogható valóságtól. Érdekes módon pont egy betegség, egy gerinctörés „rázott helyre”. Minden megelevenedett körülöttem, mintha egy pár nap alatt újrateremtődött volna a világ. Rájöttem, hogy élni, dolgozni kell! Ha mostanában valami fájdalom ér, ideges vagyok, akkor beülök az autómba és vezetek egy hatalmasat. Levezeti a feszültségeimet, megnyugtat. Vagy belevetem magam a munkába, filmezek, játszom, a szinkronban dolgozom...

Szerepálmai nincsenek. Mindent nagyon szívesen játszik, csak az a lényeg, hogy a szerep jó legyen. Sokat vállal, talán túl sokat is, de termetét, fizikumát meghazudtolóan óriási energiatartalékai vannak. Szereti a családját, olvas, kirándul s nagyon szeret egyedül lenni.

– Ó, igen, a magány – elmélkedik –, mert annyi emberrel találkozom, olyan felfokozott tempójában és mélységében is az életem, hogy az a pár óra, amit egyedül tölthetek, számomra igazi ajándék. Szinte újjászületek ez alatt az idő alatt. Persze, csodálatos dolog ilyenkor aztán újra a közönséggel találkozni. Hatni rájuk, figyelni közben a visszajelzéseiket, a véleményüket. Érdekes ez a hatás... Amikor elkezdtem a főiskolát, valahogy olyan kamaszos, olyan kialakulatlan volt még bennem minden. A három évben talán pont az volt a legnehezebb, hogy valami rettentő erős akarattal siettetnem kellett magamban egy érési folyamatot emberi és színészi értelemben is. Hatnom kellett magamra. Erősen. Most a közönségre hatok, de ennek is ugyanolyan erősnek kell lennie.

Sinkovics Ferenc

KALDI NORA

PAJTÁS

FOTÓ: SZALAY BÉLA

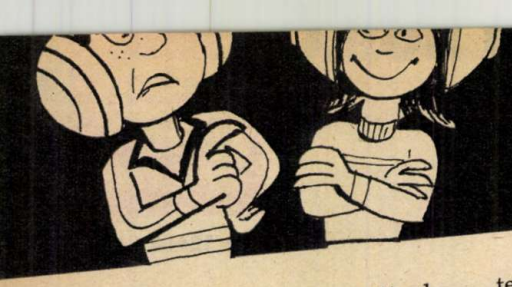

A sorozat legutolsó írását olvasva a Rolls együttesre ismertem. Szerintem ez a név a magyar hamisított punkok között olyan, mint a csöveseknek az Edda volt. Azért írtam, hogy hamisított punkok, mert Magyarországon csak silány utánzatok találhatók.

Nem vagyok sem csöves, sem popper. Egyszerű „pártatlanként" figyelem a rockzene alakulását. Társaim emiatt lenéznek, de ez engem nem zavar. Nem járok koncertekre és a magnót sem nyúzom reggeltől estig. Az idén nyáron viszont már belekóstolhattam abba az őrületbe, amit egy rockzenekar produkálhat. Az üdülőnkben először egy népzenei együttes lépett fel, s utána fő attrakcióként egy Carát nevű kezdő társaság. Elképesztő volt, hogy fél óra alatt mennyire megzavarták az előtte egész normálisan viselkedő fiatalokat. Ugráltak, őrjöngtek, az egyszerű refréneket együtt énekelték, üvöltötték a színpadon lévőkkel. A koncert befejezésekor fütyültek, ordítoztak, csapzottak, izzadtak voltak. Aztán autogramokért álltak sorba, és az együttes Ladájának a rendszámát írogatták, hogy hátha találkozhatnak még valahol máshol is velük. Ahogy önök írták, napokig csak az együttesről lelkendeztek, pedig csak egy kezdő, hamis hangokon játszó, gerjedő mikrofonokba éneklő primitív társaság műsora volt az egész.

Erdei Sándor László hatodikos, Nagybátony

„Sokáig dolgoztam ifjúsági klub, illetve művelődési ház vezetőjeként. Ez a tevékenységem egybeesett az őszinte rock megjelenésének és kibontakozásának idejével. Volt, ahol sikerült jó koncertet rendezni, de volt olyan hely is, ahol nem. A lényeg mindig az, hogy az ember miként áll a dolgokhoz. Ha például ezek a zenekarok nem éreztek különösebb ellenállást, nem terheltük őket felesleges tiltó intézkedésekkel, akkor a közönség is szelídebben viselkedett. Előfordult azonban, hogy úgy döntöttünk, végül mégsem rendezünk meg egy koncertet, mert különböző valós vagy valótlan híresztelések alapján tartottunk az együttestől. Néha váltottam pár szót zenészekkel és kiderült, hogy a balhéktól ők is félnek, hiszen ha mindenütt gond van a közönségükkel, akkor egy idő után nem lesz olyan hely, ahol föllépethetnének. De a dolgok menetét — így mondták — aligha lehet koncert közben megállítani. Végül az őszinte rock is egy megszelídült irányzata lett ennek a műfajnak, és be kell vallanom, hogy egy-egy koncert, vagy közönségtalálkozó mindig sikeres volt. Jöttek is hozzám hétközben a srácok érdeklődni, vajon milyen bandát hívtunk meg a hétvégére? Mára azonban elfáradt ez a zene, úgy érzem. Ha őszinte akarok lenni, akkor a fiatalok jobban kedvelik az egyszerű, gondolatokat egyáltalán nem ébresztő, pusztán szórakoztatni akaró muzsikát. A diszkónak például még mindig sikere van, pedig elméletileg már rég leírták ezt a műfajt is. A Boney M,

az ABBA, a Goombay Dance Band egyhangú, monoton számai nem zavarnak senkit, a lényeg az, hogy a villódzó fényekben remek talpalávalót szolgáltassanak. Új hullám? Úgy tűnik, ez sem tudja igazán felkelteni a srácok érdeklődését.

M. Péter, népművelő

„Örülnék, ha a nevem nem szerepelne, mert már így is sokat cikiznek a haverok. Azt mondják, én nem vagyok normális, ők ilyen krapekkal még nem is találkoztak. Na, jó, részükről ez csak amolyan ugratás, de az igazság az, hogy kicsit ferdén néznek rám. A baj velem az, hogy nem tudok odalenni egy-egy zenekarért, de talán az egész punkért sem. A népzenét szeretem, és az erre épülő feldolgozásokat, az én kedvenc együttesem például a Kormorán. A haverok mindig külföldi zenekarok neveivel dobálóznak, én hiába mondom, hogy a külföldi fiatalok egészen más helyzetben vannak, tehát az együtteseik is a körülményeikhez igazított muzsikát játszanak. Nem értik meg, számukra az a lényeg, hogy az illető banda angol vagy amerikai legyen. Talán egy kicsit dacból is elkezdtem a hazai folkegyüttesek koncertjeire járni. Vízöntő, Kormorán, Sebő... Annyira megszerettem, hogy ma már nem is szívesen hallgatok mást. Megmondom azt is, hogy a gúnynevem, a cikizések nem zavarnak különösebben, majd az idő úgyis eldönti: melyik irányzat az életképesebb, a punk vagy a folkrock?"

„Pentaton" jeligére

„Érdekes cikk volt a „Tekerd Jocó" című írás. Az újságíró nyilván nem tudja, hogy ma a gimnaziták nyolcvan százaléka zenekar-alakítási lázban ég. Nem biztos, hogy annyira rossz dolog ez. A fiatalok egyszerűen csak szeretnék elmondani hangszereikkel a világról alkotott véleményüket. A rock amúgy is hatalmas, óceáni méretű állóvízzé alakult, tehát ennek a nyelvezetén már aligha lehet kifejezni valamit. A punkok egyszerűen új utakat keresnek, s azt sem szabad megvetni, hogy ez a zene végtelenül egyszerű, nélkülöz mindenfajta nagyképűséget, itt nincs meg a hatalmas szakadék zenekar és közönsége között. Minden művészeti irányzat, mind az irodalomban, mind a képzőművészetben igyekszik a hagyományokra épülve valami újat teremteni. Ez óhatatlanul elvezet oda, hogy az életmódjukban, gondolkozásukban megtespedt emberek nem értik a dolgot, sőt nemhogy nem értik, hanem egyenesen idegesíti őket. Persze egy mai polgár nemcsak a punkban talál számára ismeretlen dolgokat, hanem Bach zenéjében is. Csak ezt nem meri bevallani, mert fél, hogy a többiek bunkónak tekintik, márpedig a polgári közegben akire rásütik a műveletlenség bélyegét, az eláshatja magát. Azt kiröhögi majd egy olyan valaki, aki szintén Bachról papol, de otthon titokban a Záray—Vámosi lemezeit hallgatja egész nap. Hát jobb ez?!"

B. Tamás, gimnáziumi tanuló

VITA

Fiúk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba, az 1983. szeptember 1-én induló tanévre, géplakatos, gépszerelő, csőszerelő és villanyszerelő szakma megszerzése céljából.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség.

Tanulmányi idő: 3 év.

Az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az I. félévben egységesen 310 Ft, a II. félévtől, tanulmányi eredménytől függően 310—500 Ft, társadalmi ösztöndíj havonta 500 Ft, jövedelempótlék havonta 190 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk.

Havonta egyszer hazautazási költséget térítünk. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot térítenek. A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár, személyzeti osztály, Budapest IV., Berni u. 1. — 1045.

FELHÍVÁS

Általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk a PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT-hoz építőipari szakmunkástanulónak az 1983/84-es tanévre, az alábbi szakmákra: autószerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, építőgépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő (villanyszerelő), épületasztalos, magasépítőipari ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), vízszigetelő, épületburkoló, kőműves, padlóburkoló, vasbetonkészítő, bádogos, műköves.

Vidékiek részére kollégiumot (autószerelő szakma kivételével), valamint teljes ellátást biztosítunk.
Megjegyzés: magas-építőipari ács-állványozó, kőműves, vízszigetelő, vasbetonkészítő szakmák esetében 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizetünk.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán, Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19—21. — 1751, személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi Ferenc u. 197.
Megközelíthető: Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b jelű autóbusszal a 3. megálló.)

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év és szorgalom, s a jövedelmed havonta 3200—6000 Ft-ig mehet!
Az 1983 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.
Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény:
díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés, havonta 500 Ft szociális ösztöndíj, 320—720 Ft tanulmányi ösztöndíj.

Válassz gyáregységeink közül!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
— Lőrinci gyára, Budapest, Gyömrői út 85—91. — 1183; — Újpesti Cérnagyár, Budapest, Váci út 91. — 1044; — Kaposvári gyár, Kaposvár, Jutai u. 6. — 7400; — Miskolci gyár, Miskolc, József A. u. 21. — 3527; — Váci gyár, Vác, Vám u. 1. — 2600.
„Fonalgyártó szakma" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.
Kérésre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

Matematikai fejtörő

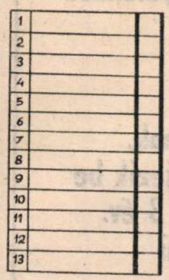

1.

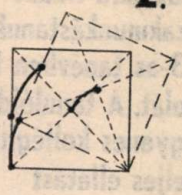

2.

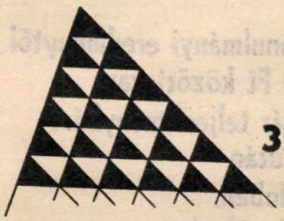

3.

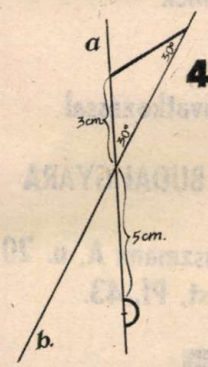

4.

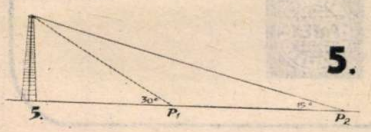

5.

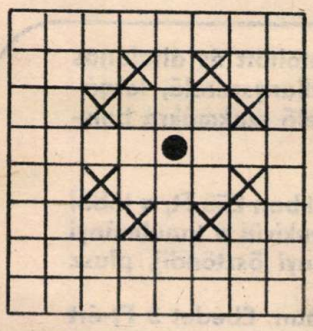

6.

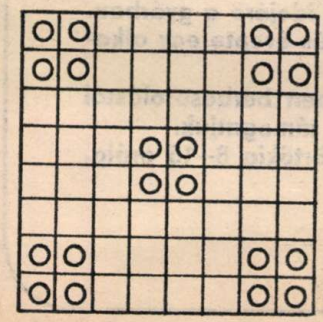

7.

Az 1982–83-as tanévben is indítunk feladatmegoldó versenyt a Pajtásban. Az I. jelzésű feladatokat főleg az 5. és 6. osztályos tanulók, a II. jelzésűeket pedig a 7. és 8. osztályos tanulók számára közöljük. Természetes, hogy az alacsonyabb osztályba járók is megoldhatják bármelyik feladatot.

A megoldásokat az Országos Pedagógiai Intézetbe küldjétek, Novák Lászlóné tanárnak. Cím: Országos Pedagógiai Intézet, Budapest VII., Gorkij fasor 17–21. – 1071. A borítékra a neveden, osztályodon és lakáscímeden kívül írd rá, hogy „Pajtás feladatmegoldó verseny". Beküldési határidő: december 15.

Ha szeretnéd tudni, hogy a feladatokat helyesen oldottad-e meg, küldj egy nevedre megcímzett válaszborítékot is, bélyeggel ellátva. Így lehetőség van arra, hogy miután kijavítottuk a munkádat és esetleg megjegyzést fűztünk hozzá, visszaküldjük a címedre.

I.

1. Péter és Pál azon vitatkoznak, hogy hány ilyen egyhasábos totószelvényt kell kitölteni ahhoz, hogy valamelyiken biztosan legyen legalább 5 találat. Péter azt állítja, hogy neki elég 3 ilyen szelvény ehhez. Igaza van-e Péternek? (Lásd 1. ábra.)

2. Egy négyzet egy egyenesen gördül. Szerkeszd meg és rajzold át pirossal az egyik csúcs útját, kékkel a négyzet középpontjának útját, feketével az egyik oldal felezőpontjának az útját legalább akkora darabon, amíg a négyzet kétszer teljesen körbefordul. Mit tudsz mondani azokról a különféle színű ívdarabokról, amelyek a megrajzolt utakat alkotják? Miben egyeznek, miben különböznek ezek az ívdarabok? (2. rajz.)

3. Ezt a parkettamintát addig folytatjuk, amíg az utolsó sorban 2856 fekete háromszög lesz. A fekete vagy a fehér háromszögformából kell-e több és mennyivel? (3. ábra.)

4. Jutka szép mintát tervezett, de rajzát a testvére összefirkálta. Csak a két vastagon rajzolt vonal maradt épen. Találjátok ki, milyen lehetett a minta, ha azt is lehet még tudni, hogy tükrös volt a vékonyan megrajzolt „a" és „b" egyenesekre. Próbálj több megoldást is keresni! (4. ábra.)

II.

1. A piacon egy asszony szegfűt árult, egy szálat 15 forintért. Estefelé elhatározta, hogy a megmaradt virágokat olcsóbban adja, hogy ne kelljen hazavinnie. A leszállított áron az összes virágot el tudta adni: 209 forintot kapott értük. Menynyiért árulta este a virágokat?

2. Palkó olyan háromszögeket rajzol, amelyeknek két csúcsuk — A és B — közös, de a harmadik különböző. Azt próbálgatja, hogy ennél a harmadik csúcsnál levő szög mekkora a háromszög másik két szögéhez képest. Ha a harmadik (a nem közös) csúcsnál keletkező szög a háromszög legnagyobb szöge, akkor zöldre színezi azt a csúcspontot; ha a háromszög másik két szögéhez képest az egyiknél kisebb, a másiknál nagyobb, akkor sárga színt használ, ha pedig ez a legkisebb, akkor kék színt. Azokat a pontokat, amelyek A-val és B-vel egyenlő szárú háromszöget alkotnak, piros színre színezi. Végy fel egy AB szakaszt, és színezd ki a papiros pontjait Palkó elgondolása szerint. Ha tudod, bizonyítsd is be színezésed helyességét!

3. Egy gyárkémény árnyékának P_1 végpontjából a kéménycsúcs 30° alatt látszik. Az 52 méterrel távolabbi P_2 pontból (az árnyék meghosszabbításán) már csak 15° a látószög. Milyen magas a kémény? (5. ábra.)

4. Rózsi és Józsi sakktáblával játszanak. A 8×8-as táblára korongokat tesznek, a korongok huszárokat jelképeznek. Azon versenyeznek, ki tud több huszárt lerakni úgy, hogy egyik se üsse egyiket sem. (Ha nem tudsz sakkozni, a 6. ábra alapján kitalálhatod, mikor üt egy huszár egy másik bábut. A ● helyén álló huszár ütné az X-ek helyén álló bábukat és viszont.)

Rózsi 20 huszárt rögtön lerakott a 7. ábra szerinti helyekre. Józsi 4 huszárt levett ezek közül és helyettük 8-at tett vissza. Hogyan csinálhatta? Lehet-e 24-nél több huszárt elhelyezni a táblán úgy, hogy azok ne üssék egymást? (6. ábra, 7. ábra.)

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.
Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900/531-es mellék és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG személyzeti osztály
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. — 1780.

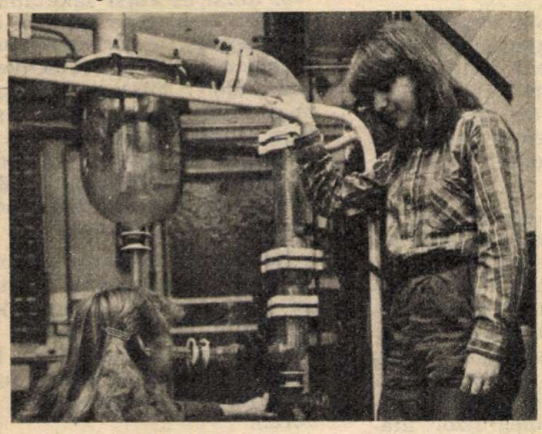

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1982—83-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év. A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van.
Az utolsó évben már teljesítménybér!
Szakmunkásvizsga után a lányok leányszállóban, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.
Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.
PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA
személyzeti osztály
Budapest XI. ker., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: 1502 Budapest, Pf. 43.

HOZZÁNK JÖSSZ? JÓL JÁRSZ!

Az 1983—84-es tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.
Tanulmányi idő 3 év.
Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmákban 250 Ft, a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.
Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.
A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.
A szakmunkásvizsga után szövő munkakörben bérbesorolástól függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.
Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.
Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár
Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

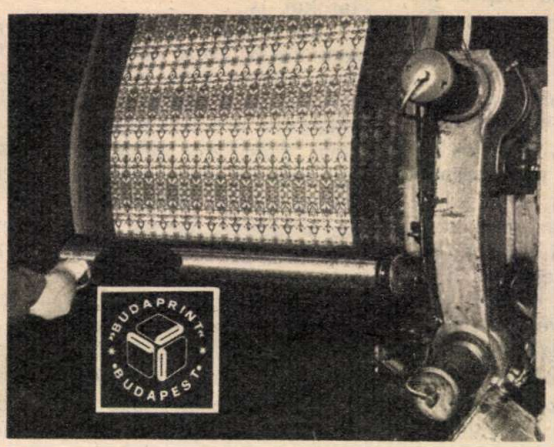

Ha még nem döntöttél arról, hogy milyen szakmát tanulj, akkor fogadd meg tanácsunkat, jelentkezz TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak!
E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ és -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK és FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.
Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600,— Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500,— Ft között van havonta. Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.
Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyáraiban történik.
I. éves tanulóink 1500,— Ft ruházkodási segélyt is kapnak.
Érdeklődésre színes képekkel tarkított, részletes tájékoztatót küldünk.
Jelentkezni, érdeklődni lehet:
Pamutnyomóipari Vállalat
személyzeti és oktatási főosztály
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat** felveszünk az 1983/84-es tanévre fonó és szövő, **fiúkat** textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.
Felső korhatár: 15 év.

Tanulóidő: 3 év.

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft.
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350-től 550 Ft-ig.

Ösztöndíj-kiegészítés: 190 Ft.

Teljes ellátás és elhelyezés kollégiumban havi 210 Ft-ért, tankönyv és munkaruha díjmentesen.

Szakmunkásvizsga után a havi kereset 4000-től 4500 Ft-ig.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától 16 óráig személyesen.
Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
A gyár címe:
PNYV MAGYAR PAMUTIPAR
személyzeti és oktatási osztály
Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046
Telefon: 693-111/115-ös mellék
vagy 693-847

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK FIGYELEM!

Kőműves, ács-állványozó, bádogos-tetőfedő, villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, vízvezeték- és készülékszerelő, központifűtés-, csőhálózatszerelő, épületasztalos, fapadlózó, műanyagburkoló, hidegburkoló, szobafestő-mázoló szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 15—17-ik életévüket 1983-ban betöltik és a 8. általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a 8. osztály tanulói.
Vidékieknek a tanulmányi időre TÉRÍTÉSMENTESEN TANULÓOTTHONT, KOLLÉGIUMOT, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikhoz szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.
Továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj-kiegészítést, valamint **KŐMŰVES, ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ SZAKMUNKÁSTANULÓKNAK** 500 Ft, a többi szakmában 250 Ft társadalmi ösztöndíjat biztosítunk, amit szerződésben rögzítünk.
Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

FŐVÁROSI
3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT BUDAPEST,

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.
Pontos címünk:
FŐV. 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatási csoport.
Budapest XIII., Lehel út 10/a.
Telefon: 494-300/121 mellék.

ni?" — tettük fel a sokat sejtető kérdést januári számunkban. Az volt a célunk, hogy olyan hangulatos mozgás- és versenyzési lehetőséget biztosítsunk számotokra, amelyhez nem kell különleges felszerelés, létesítmény és bárhol, bármikor lehet gyakorolni. Hét számból állt a próbatétel: fekvőtámasz, húzódzkodás, hanyattfekvésből felülés, helyből távolugrás, futás, úszás és ügyességi labdagyakorlatok. Minden próbához mellékeltünk egy táblázatot, ebből ki lehetett deríteni, milyen erősek, ügyesek és állóképesek vagytok.

A Pajtás Hétpróba tehát elindult útjára. Szerettük volna tudni, hogyan halad, merre tart, ezért bekukkantottunk néhány iskolába,

A húzódzkodás a hétpróba fontos eleme, fejleszti a karizmokat

Örömmel szemléltük a próbákra való felkészülés lázas igyekezetét, majd a vetélkedők izgalmas pillanatait. Ugyanakkor kissé lehangoló volt a kényelemszeretők népes táborának „igazolatlan" hiányzása. Ők bármivel szívesen eltöltik a szabadidőt — csak ne kelljen mozogni.

Ahány helyen jártunk, annyiféle formában láttuk a vetélkedőket. Testnevelési órák alatt, őrsi foglalkozások keretén belül, tömegsportórákon, kirándulásokon, stb. A lényeg mindenütt ugyanaz volt: soksok mozgás, versenyzési kedv és vidám hangulat. Érezni lehetett, hogy ezeknek a gyerekeknek nagyon fontos a jó eredmény elérése, és hogy érdekli őket a saját egészségük.

A leghosszabb ideig a budai Tárnok utcai általános iskola „hétpróbásainak" ténykedését szemléltük. Eddig csak hallomás útján tudtuk, hogy a vár gyönyörű környezetében épült iskolában igen élénk sportélet zajlik. Most meggyőződhettünk erről személyesen is. *Vincze Márton* testnevelő tanár ért a gyerekek nyelvén. Fiatal, a sport igazi megszállottja. Lelkesedésével tűzbe hozta az egész iskolát, nemcsak a gyerekeket, de még a tanári kart is „beoltotta" a sport szeretetével.

ságot, de a munkában nem ismer tréfát. Ezt tudják róla tanítványai is, ezért — félve a mennydörgő kioktatástól — serény igyekezettel végzik még a legizzasztóbb gyakorlatokat is..

„Én nagyon szeretem a gyerekeket. Talán ezért követelek tőlük sokat, hiszen nem mindegy, hogy az iskolai évek alatt mit „szednek" magukra erőben, ügyességben, küzdeni tudásban, sikerül-e kialakítani bennük az egészséges életmód iránti igényt. Meggyőződésem, hogy az általános iskola döntő szerepet kap a későbbi évek egészségi károsodásainak megelőzésében.

Nálunk már hagyománya van a képességfejlesztő óráknak. A test izomzatának sokoldalú és arányos fejlesztése és a játékhoz szükséges képességek kialakítása a testnevelési órák vezérfonala. Kicsi a tornatermünk, kicsi az udvarunk, ezért nagy gondot fordítunk az erősítésre, hiszen ehhez ideálisak a feltételeink. Szeretnénk elérni, hogy csökkenjen a túltáplált, duci gyerekek száma és mind többen váljanak majd kidolgozott izomzatú, „büszke" testtartású, karcsú ifjakká."

A 7. a osztály tanulói izgatottan készülődtek a felmérő versenyre. A bemelegítés után először futásból

A futás nagy akaraterőt, kitartást és állóképességet követel. A „szenvedés" keserves pillanatai később azonban busásan megtérülnek

PAJTÁS 7 PRÓBA

A TÁRNO

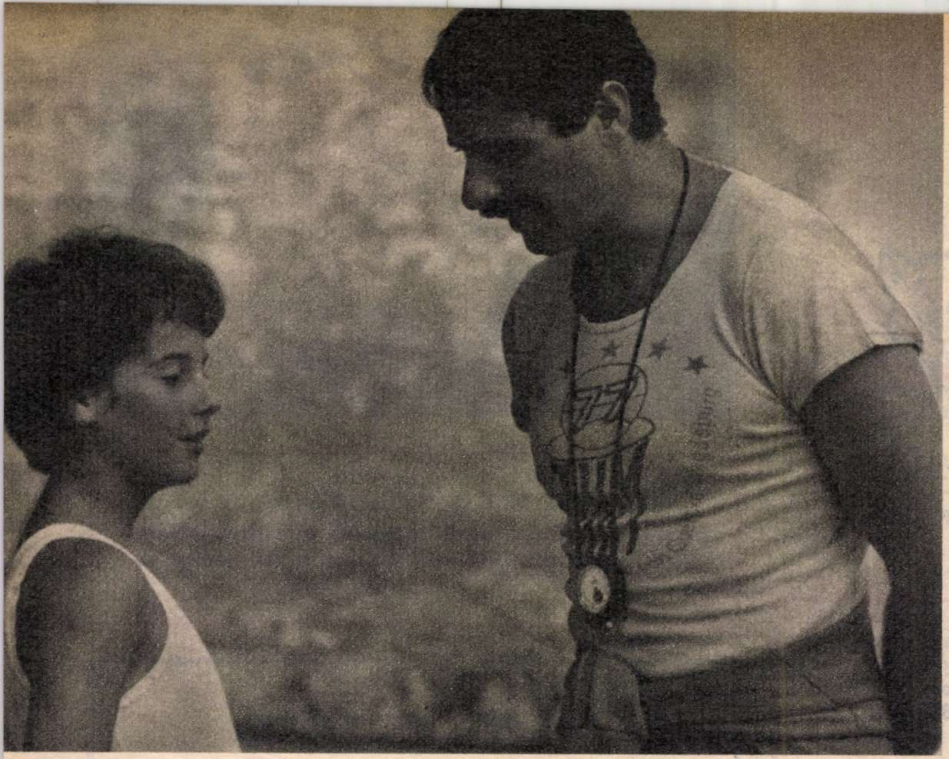

Vincze tanár úr bizony sokat korholja tanítványait, de nem fukarkodik a dicsérő szavakkal sem. Persze, sértődésről szó sem lehet, hiszen mindenki tudja, hogy a tanár úr a gyerekek javát akarja

latok következtek. A tanár úr gyakran dicsért: *„Ez igen, látszik, hogy otthoni edzésekkel készültetek a felmérésre, sokan túlszárnyalták eddigi legjobbjukat."* A kemény bírálat sem maradt el: *„Ez még mindig harmatgyenge teljesítmény. Ha nem mozogsz többet, újabb kilókkal leszel súlyosabb."*

Balásy Emese dicséretes buzgalommal tette próbára erejét. Futásban nem volt az élen, de a hasizmát erősítő gyakorlatban nagyot alakított. *„Sajnos, van rajtam egy kis súlyfelesleg. Minden reggel és néha este is működtetem a „hájgyalut", vagyis erősítem a hasizmaimat. Futni nem nagyon szeretek, de úszni annál inkább".*

Sándor Zoli a húzódzkodásban remekelt. Nem véletlenül, hiszen a kajakozástól dagadnak a karizmai. *„Már próbálkoztam a cselgáncccsal és pingponggal is, nem tudom, melyik lesz az igazi. Szeretem az erősítést, bár igazán játék közben érzem jól magam.*

A Tárnok utcai iskolában tett látogatásunk is meggyőzött bennünket arról, hogy egy lelkes testnevelő tanár csodákat tehet még a leglustábbnak vélt gyerekekkel is. Jó szervezés, érdekes versenyprogram, személyes példamutatás kell hozzá.

Kép és szöveg: Lovas Albert

A távolugrás titka: ügyesség és technika

A „lovasverseny" vidám játék és komoly láberősítő gyakorlat

K UTCAI PÉLDA

TÖPRENGŐ

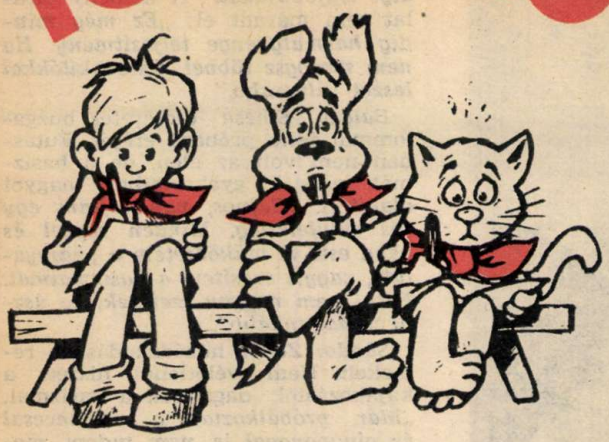

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: november 22. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

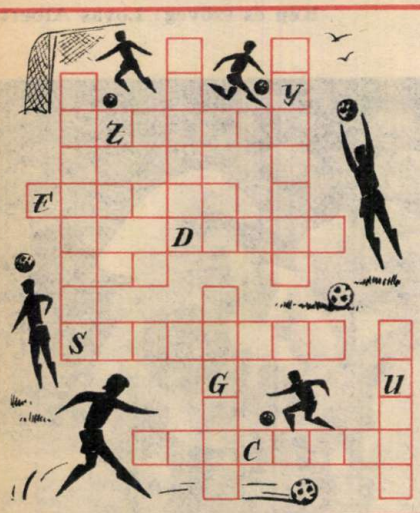

KITÖLTŐS. A vízszintes és a függőleges oszlopokba élvonalbeli focistáink nevét írd be. Könnyítésül mindegyik sorba egy betűt beírtunk, és még azt is eláruljuk, hogy valamennyien egy csapatban focizinak.

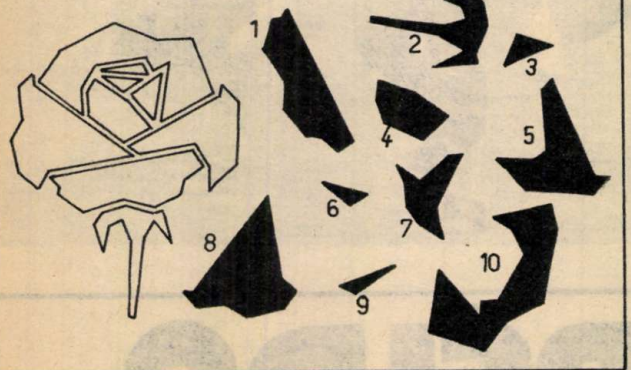

RÓZSA. A számozott fekete mezők közül kilencből összerakható a rózsa. Egy ábra felesleges. Melyik?

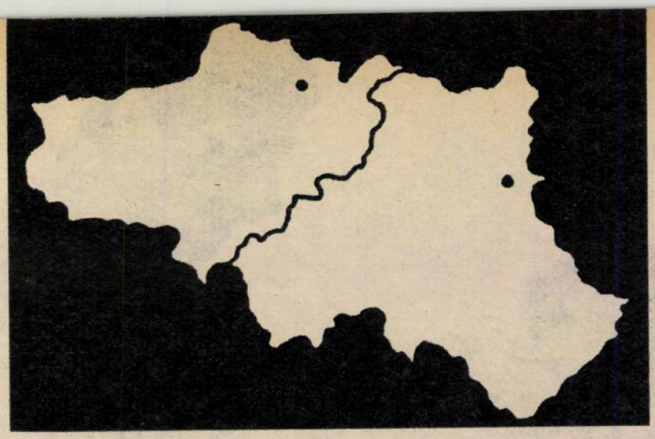

HAZÁNKBAN. Rajzunk Magyarország két szomszédos megyéjét ábrázolja, a fekete pontok a megyeszékhelyet jelölik. Melyik ez a két megye, és mi a két megyeszékhely neve?

FOG-AS TOTÓ

Melyik a helyes válasz?

1. Mi tisztítja leghatásosabban a fogakat?
a) a jó rágás, b) erős szőrű fogkefe, c) jól habzó fogkrém.

2. Öröklődik-e a fogszuvasodás?
a) igen, b) nem, c) ritkán

3. Foghúzás napján mivel szabad öblögetni?
a) langyos kamillával, b) semmivel, c) sós vízzel

4. Iskolás korban melyik fogak romlanak el leghamarabb?
a) metszőfogak, b) kisörlőfogak, c) nagyörlőfogak

5. Hány atmoszférás nyomással támadja fogaidat a csokoládé?
a) 18, b) 250, c) 900

6. Meddig tartson egy fogmosás?
a) 5 perc, b) 4 perc, c) 3 perc

7. Mit kell tenni, ha fogmosáskor vérzik a foghús?
a) erőteljesebben mosni, b) pár napig csak öblögetni, c) gyengébben mosni

8. Mennyi a modern, turbinás fúrógépek percenkénti fordulatszáma?
a) 5 ezer, b) 30 ezer, c) 300 ezer

9. Új lehetőség a fogszuvasodás megelőzésében az ELMEX zselé hetenkénti használata. Mekkora védelmet nyújt az ELMEX iskolás korban?
a) 10—20%-os, b) 20—30%-os, c) 30—40%-os

10. Ha egy fog kilyukad, mennyi idő alatt mehet menthetetlenül tönkre?
a) hetek alatt, b) hónapok alatt, c) egy év alatt

11. Árt-e a kóla a fogaknak?
a) ártalmas, b) közömbös, c) tisztító hatású

(A totóban szereplő kérdéseket a hédervári fogorvosi rendelőben található játékokról másoltuk le. — A szerk.)

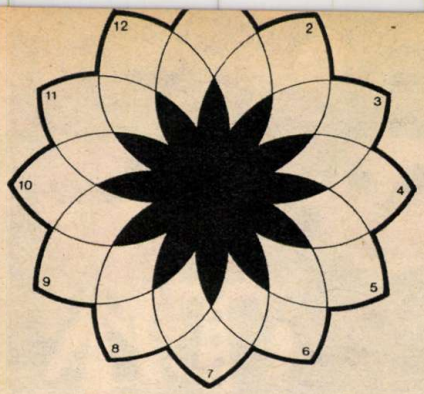

A VERS. Ha az alábbi meghatározások szerinti kétbetűs szavakat az óramutató járásának megfelelően úgy írod be a virágmintába, hogy mindig a második betű kerüljön a számozott mezőbe, akkor a tizenkét betű Ady Endre egyik versének a címét adja megfejtésül.

1. Növény. 2. Nyelvünkkel észleljük. 3. Bokor része. 4. Régen élt ember. 5. Erdei állat. 6. Személyes névmás. 7. Betűket alakít ki. 8. Nem rosszalkodik. 9. . . . a csodák csodája. 10. Kötőszó. 11. A nők köszöntik így egymást. 12. Személyes névmás.

ADJ HOZZÁ! A vízszintes sorok**ban levő AD szócskához még öt betűt kell hozzáadnod, úgy, hogy értelmes szó szülessen. Természetesen az alábbi meghatározások segítséget nyújtanak hozzá.**

1. Ilyen rádió is van. 2. Tilos területen vadászik. 3. Kisközség Békés megyében. 4. NB I-es focicsapat. 5. Irak fővárosa. 6. Holnaptól kezdve nem jár velünk egy osztályba.

A	D					
	A	D				
		A	D			
			A	D		
				A	D	
					A	D

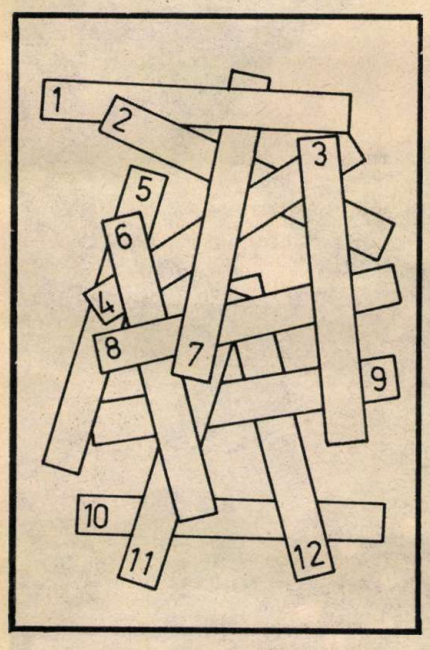

VONALZÓK. Rajzunk tizenkét egymásra dobált vonalzót ábrázol. Nézd meg figyelmesen a képet és válaszolj e két kérdésre: a) Hány vonalzó fekszik teljes terjedelmével az asztalon? b) Hány vonalzó nem ér az asztalhoz?

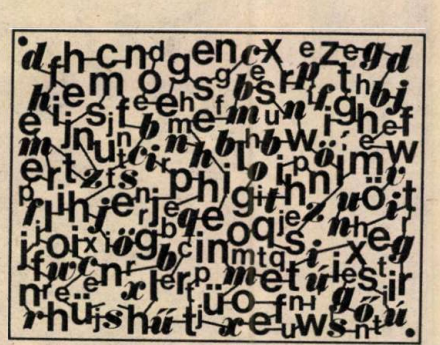

ÚT A BETŰTENGERBEN. A jobb alsó sarokban levő ponttól a bal felső sarokban levő pontig kell eljutnod.

NÉVNAPOK. Rejtvényünkben nevek rejtőzködnek. Viselőik novemberben ünneplik névnapjukat.

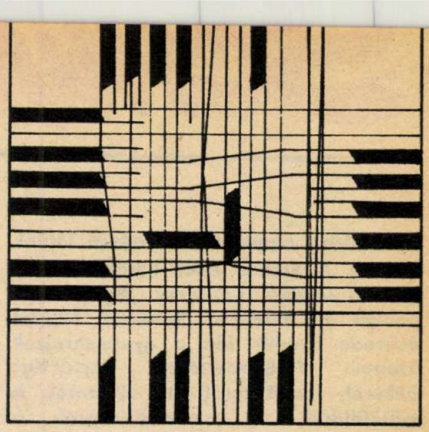

KÉT FŐVÁROS. Ezekkel a furcsa, szálkás betűkkel két európai főváros nevét írtuk egymásra. Egy kis ügyeskedéssel megtudhatod a két nevet.

A 27. SZÁM MEGFEJTÉSEI

FURCSA MADARAK: A—F azonos. — KULCSÁR: az 5-ös. — DE SOK OLLÓ: 14. — BETŰKBŐL SZAVAK: fababa, Ede. — HEJ HALÁSZOK: fogas, kecsege. — EGY KIS ZAVAR: A: palacsintasütő, kés. B: injekciós-tű, sztetoszkóp, csöppentő. C: ecset, paletta. D: csákány. — MENNYIT ÉR?: tízezer fillért! (A 100 forintoson látható). — ZENESZERZŐ: Bartók Béla.

NYERTESEK

A 26. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Erdős Szilvia, Bp. XI.; Palásti Andrea, Bp. XX.; Pálvölgyi Richárd, Bp. XVII.; Zoltán Krisztina, Bp. XVII.; Amsz Olga, Bodrog-Semlyén; Horváth Eleonóra, Törtel; Kalocsa Bernadett, Csorna; Kaszap Andrea, Kecskemét; Kelemen László, Gyál; Kű Gyöngyi, Székesfehérvár; Mészárovics Csaba, Ádánd; Nagy Gyöngyi, Vasboldogasszony; Nagy Tibor, Szeged; Sikár Andrea, Kiskunfélegyháza; Spiczmüller Ferenc, Miskolc; Széman Judit, Tiszagyenda; Sztanyik Szilvia, Kalocsa; Tiszai Timea, Szeged; Varga István, Nemesszalók; Vessző Krisztina, Bakonyszentlászló.

SCHWEDT 15

Barátság olajvezeték. Modern létünk vivőere. A mohón éhes autók, erőművek táplálékát hordozza. Egyik végpontja az NDK-beli Schwedt. Másfél évtizede özönlik ide a gyermekrajzok üzenete Vlagyivosztoktól Rostockig: békéről, barátságról, az otthonról, a szülőföldről, a nemzetköziségről, a „Barátság olajvezeték mentén" címet viselő, évenkénti tárlatra. A jubileumi 15. kiállítás november végén nyílik meg. Mindmáig sok-sok magyar siker is fémjelzi diadalútját. Kívánjuk, hogy a nemzetközi zsűrinek ezután is még színvonalasabb rajzok, festmények, kisplasztikák okozzanak fejtörést a díjak odaítélésekor, s hogy Magyarországról csakúgy, mint más országokból, minél több résztvevő adja postára pályázatát. A jubileumot nagy gálaműsor gazdagítja, ahová a KISZ Központi Művészegyüttes Úttörőegyüttese és Rajkózenekara is meghívást kapott. Gratulálunk a szervezőknek az előző évi „termés" néhány szép alkotásának közreadásával.
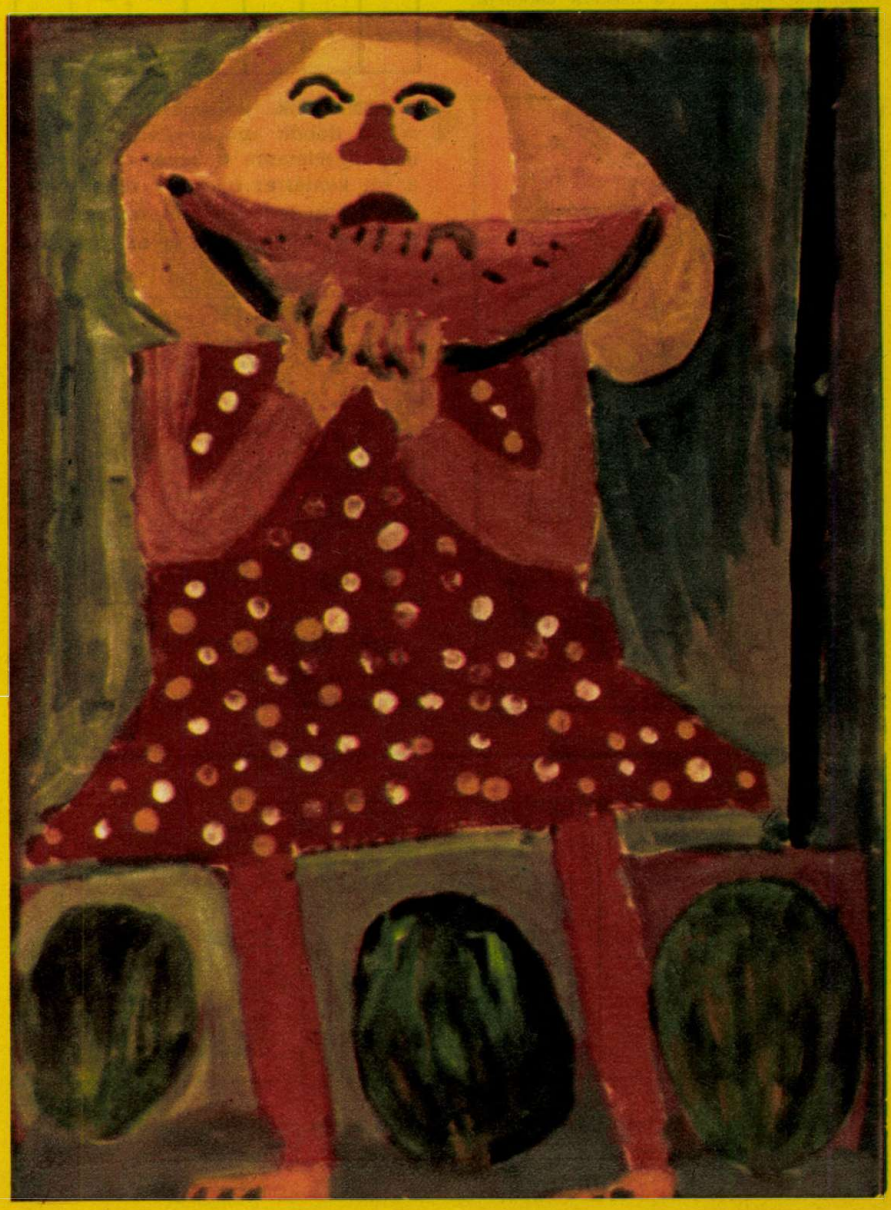
A tárlat tavalyi plakátja